

**ZAKON
O FINANSIJSKOM LIZINGU, FAKTORINGU, OTKUPU POTRAŽIVANJA,
MIKROKREDITIRANJU I KREDITNO-GARANTNIM POSLOVIMA**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se poslovi finansijskog lizinga, faktoringa, otkupa potraživanja, mikrokreditiranja i kreditno-garantni poslovi, kao i osnivanje, poslovanje i kontrola poslovanja privrednih društava koja se bave tim poslovima (u daljem tekstu: pružalac finansijskih usluga).

Primjena drugih zakona

Član 2

Na pružaoce finansijskih usluga primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Na poslove iz člana 1 ovog zakona primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Na zaštitu potrošača i korisnika finansijskih usluga iz ovog zakona shodno se primjenjuju odredbe zakona kojima se uređuje zaštita korisnika kreditnih i drugih finansijskih usluga, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

U postupku odlučivanja Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) u skladu sa ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Nadležnost Centralne banke

Član 4

Centralna banka izdaje dozvole za rad pružiocima finansijskih usluga, vrši kontrolu poslovanja pružalaca finansijskih usluga i obavlja druge poslove utvrđene ovim zakonom.

O pitanjima iz stava 1 ovog člana Centralna banka odlučuje rješenjem.

U postupku odlučivanja u skladu sa ovim zakonom Centralna banka odlučuje po skraćenom postupku.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

II. FINANSIJSKI LIZING

1. Pojam i predmet finansijskog lizinga

Pojam finansijskog lizinga

Član 5

Finansijski lizing je pravni posao između davaoca lizinga i primaoca lizinga, u kojem davalac lizinga, uz zadržavanje prava svojine na predmetu lizinga koji je odabrao primalac lizinga, prenosi primaocu lizinga, na ugovoreni rok, državinu i pravo korišćenja predmeta lizinga, kao i sve rizike i koristi svojstvene pravu svojine, a primalac lizinga davaocu lizinga plaća ugovorenu lizing naknadu u ugovorenim ratama i ima pravo otkupa predmeta lizinga u skladu sa ovim zakonom.

Lizing naknada, u smislu ovog zakona, je novčani iznos utvrđen ugovorom o finansijskom lizingu koji je primalac lizinga dužan da, na ugovoreni način, plati davaocu lizinga, nakon datuma predaje predmeta lizinga.

Predmet lizinga

Član 6

Predmet lizinga je pojedinačno određena, pokretna, nepokretna, nepotrožna i materijalna stvar (oprema, postrojenja, vozila, nepokretnosti i slično) koja je u slobodnom prometu, uključujući i kompjuterski softver.

Predmet lizinga mogu biti i buduće stvari iz stava 1 ovog člana.

Pokretna stvar smatra se predmetom lizinga i ako postane pripadak ili se pripoji nepokretnoj stvari.

Novac i hartije od vrijednosti ne mogu biti predmet lizinga.

2. Ugovorne strane u poslu finansijskog lizinga

Ugovorne strane

Član 7

Ugovorne strane posla finansijskog lizinga su davalac lizinga, primalac lizinga i isporučilac predmeta lizinga.

Davalac lizinga i isporučilac predmeta lizinga može biti isto lice.

Isporučilac predmeta lizinga i primalac lizinga može biti isto lice, u kom slučaju se specifična prava, obaveze i odgovornosti mogu posebno urediti ugovorima.

Davalac lizinga

Član 8

Davalac lizinga je privredno društvo iz člana 43 ovog zakona koje, kao vlasnik predmeta lizinga, prenosi na primaoca lizinga državinu i pravo korišćenja predmeta lizinga, pod uslovima utvrđenim ugovorom o finansijskom lizingu.

Primalac lizinga

Član 9

Primalac lizinga je fizičko lice, pravno lice ili preduzetnik sa prebivalištem ili sjedištem u Crnoj Gori, kojem davalac lizinga, na ugovoreni rok, prenosi državinu i pravo korištenja predmeta lizinga, za šta mu primalac lizinga plaća uloge (iznos koji primalac lizinga plaća davaocu lizinga prije datuma predaje iz ugovora o finansijskom lizingu) i ugovorene rate lizing naknade, u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu i ovim zakonom.

Isporučilac predmeta lizinga

Član 10

Isporučilac predmeta lizinga je pravno lice ili preduzetnik od koga davalac lizinga stiče predmet lizinga, utvrđen ugovorom o isporuci predmeta lizinga, radi isporuke predmeta lizinga primaocu lizinga u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu.

Isporučiloca predmeta lizinga bira primalac lizinga, ako drukčije nije predviđeno ugovorom o finansijskom lizingu.

3. Ugovori u poslu finansijskog lizinga

Bitni elementi ugovora o finansijskom lizingu

Član 11

Ugovor o finansijskom lizingu je ugovor zaključen u pisanoj formi između davaoca lizinga i primaoca lizinga, koji sadrži naročito:

- 1) naziv, sjedište i matični broj davaoca lizinga;
- 2) ime i prebivalište primaoca lizinga, jedinstveni matični broj, odnosno naziv, sjedište i matični broj primaoca lizinga;
- 3) izjavu primaoca lizinga da je odabrao predmet lizinga i isporučioca predmeta lizinga, ako isporučilac predmeta lizinga i davalac lizinga nijesu isto lice;
- 4) detaljnu specifikaciju predmeta lizinga iz ugovora o finansijskom lizingu radi njegovog pojedinačnog određenja;
- 5) vremenski period na koji se ugovor zaključuje;
- 6) brojčano izraženu nabavnu vrijednost predmeta lizinga;
- 7) brojčano izraženu vrijednost uloga, kao i datum ili način određenja datuma dospelosti uloga za plaćanje;
- 8) brojčano izraženu vrijednost lizing naknade i broj ugovorenih rata lizing naknade;
- 9) datum ili način određenja datuma dospelosti pojedinačnih rata lizing naknade i dodatni rok za izmirenje obaveze plaćanja lizing naknade;
- 10) datum predaje (datum kada su primalac i isporučilac predmeta lizinga potpisali dokument o primopredaji predmeta lizinga) i mjesto predaje predmeta lizinga;
- 11) pravo otkupa i cijenu po kojoj primalac lizinga ima pravo otkupa predmeta lizinga;

- 12) ako je primalac lizinga potrogač , i druge elemente u skladu sa zakonom kojim se uređuju potrogači krediti.

Ugovor o isporuci predmeta lizinga

Član 12

Ugovor o isporuci predmeta lizinga je ugovor zaključen u pisanoj formi između davaoca lizinga i isporučioца predmeta lizinga, kojim davalac lizinga, radi predaje predmeta lizinga primaocu lizinga, stavlja svojinu na predmetu lizinga koji je odabrao primalac lizinga.

Ugovor o isporuci predmeta lizinga sadrži naročito: detaljnu specifikaciju predmeta lizinga, cijenu predmeta lizinga i rok, mjesto i način isporuke predmeta lizinga.

Davalac lizinga postaje isključivi i zakonski vlasnik predmeta lizinga kada isporučilac predmeta lizinga primi od davaoca lizinga cjelokupni iznos kupoprodajne cijene iz ugovora o isporuci predmeta lizinga, ako drukčije nije predviđeno ugovorom o isporuci predmeta lizinga.

Ugovor o isporuci predmeta lizinga može da se izmijeni, stavi van snage ili raskine isključivo saglasnošću u volja davaoca lizinga i isporučioца predmeta lizinga.

Zaključenje, kao i svaka izmjena, stavljanje van snage ili raskid ugovora o isporuci predmeta lizinga može se vršiti samo po prethodno pribavljenoj pisanoj saglasnosti primaoca lizinga.

4. Prava, obaveze i odgovornosti primaoca lizinga

Primopredaja predmeta lizinga

Član 13

Primalac lizinga je dužan da preuzme predmet lizinga na način, u roku i na mjestu predviđenom ugovorom o finansijskom lizingu.

Primalac lizinga je dužan da, prije potpisivanja dokumenta o primopredaji predmeta lizinga, pregleda predmet lizinga na uobičajeni način i da o vidljivim nedostacima obavijesti davaoca lizinga, bez odlaganja.

Dokument o primopredaji predmeta lizinga, u smislu ovog zakona, je dokument u pisanoj formi potpisan od strane primaoca lizinga kojim prihvata isporuku predmeta lizinga iz ugovora o isporuci predmeta lizinga.

Ako primalac lizinga do potpisivanja dokumenta o primopredaji predmeta lizinga ne istakne prigovor na vidljive materijalne nedostatke ili stanje u kome se predmet lizinga nalazi, smatra se da je prihvatio predmet lizinga i da predmet lizinga nema vidljivih materijalnih nedostataka.

Plaćanje lizing naknade

Član 14

Primalac lizinga je dužan da plaća brojčanu vrijednost lizing naknade, u rokovima i na način utvrđen ugovorom o finansijskom lizingu.

Korišćenje predmeta lizinga

Član 15

Primalac lizinga ima pravo na mirnu drgavinu i pravo korigl enja predmeta lizinga.

Tokom trajanja ugovora o finansijskom lizingu, primalac lizinga odgovoran je za korigl enje predmeta lizinga u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu i namjenom predmeta lizinga, sa paqnjom dobrog privrednika, odnosno dobrog domaí ina.

Primalac lizinga nema pravo da založi ili na drugi nał in optereti predmet lizinga tokom trajanja ugovora o finansijskom lizingu, bez saglasnosti davaoca lizinga.

Primalac lizinga ima pravo da korigl enje cijelog ili dijela predmeta lizinga prenese na treć e lice, po prethodno pribavljenoj saglasnosti davaoca lizinga.

Održavanje predmeta lizinga

Član 16

Primalac lizinga je duđan da odrđava predmet lizinga u dobrom stanju i da izvrđava neophodne popravke predmeta lizinga o svom trođku u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu.

Primalac lizinga je odgovoran davaocu lizinga za ğtetu koja nastane usljed neodrđavanja predmeta lizinga u dobrom stanju.

Primalac lizinga ne odgovara za istrođenost predmeta lizinga koja nastaje njegovom redovnom upotrebom, kao ni za ođtel enja nastala zbog njegove dotrajalosti.

Slučajna propast predmeta lizinga

Član 17

Primalac lizinga snosi rizik sluł ajne propasti ili ğtete na predmetu lizinga od datuma potpisivanja dokumenta o primopredaji predmeta lizinga.

Rizik sluł ajne propasti predmeta lizinga prelazi na primaoca lizinga po potpisivanju dokumenta o primopredaji predmeta lizinga iz l l ana 13 ovog zakona, ako drukl ije nije predvił eno ugovorom o finansijskom lizingu.

Pravo otkupa

Član 18

Primalac lizinga ima pravo da, po isplati poslednje rate lizing naknade, otkupi predmet lizinga po cijeni i uslovima predvił enim ugovorom o finansijskom lizingu.

Ako primalac lizinga ne iskoristi pravo iz stava 1 ovog l l ana, duđan je da davaocu lizinga ili licu koje davalac lizinga odredi, vrati neođtel en predmet lizinga, izuzimajuł i ođtel enja nastala redovnim korigl enjem predmeta lizinga, u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu i ovim zakonom.

Primalac lizinga je duđan da davaoca lizinga obavijesti o predstojeł em povrał aju predmeta lizinga najkasnije 30 dana prije isteka vremena na koji je ugovor o finansijskom lizingu zakljuł en, ako ne ğeli da stekne svojinu na predmetu lizinga nakon isteka tog ugovora.

Osiguranje predmeta lizinga

Član 19

Ako je obaveza osiguranja predmeta lizinga utvrđena ugovorom o finansijskom lizingu, odnosno zakonom, primalac lizinga je dužan da osigura predmet lizinga u skladu sa uslovima utvrđenim tim ugovorom, odnosno zakonom.

Primalac lizinga snosi sve troškove osiguranja tokom celitavog trajanja ugovora o finansijskom lizingu, pri čemu kao korisnik polise osiguranja mora da bude naveden davalac lizinga, ako drukčije nije određeno ugovorom o finansijskom lizingu.

U slučaju da primalac lizinga namjerno napravi štetu na osiguranom predmetu lizinga, osiguravalac može da istakne zahtjev za naknadu štete samo prema primaocu lizinga.

Odgovornost za štetu

Član 20

Za naknadu materijalne i nematerijalne štete nastale korišćenjem predmeta lizinga odgovoran je primalac lizinga, bez obzira da li je predmet lizinga koristio ili ne primalac lizinga ili lice kojem je primalac lizinga dao ovlašćenje da koristi predmet lizinga.

Ako je u skladu sa zakonom za prekršaj ili naknadu usluge koja je u neposrednoj vezi sa korišćenjem predmeta lizinga odgovoran vlasnik predmeta lizinga, smatraće se da je primalac lizinga vlasnik predmeta lizinga u cilju utvrđivanja postojanja prekršaja i prekršajne odgovornosti, kao i obaveze plaćanja prekršajne kazne odnosno naknade za izvršenu uslugu.

5. Prava, obaveze i odgovornosti davaoca lizinga

Pribavljanje predmeta lizinga

Član 21

Davalac lizinga je dužan da pribavi predmet lizinga u skladu sa ugovorom o isporuci predmeta lizinga i specifikacijom predmeta lizinga koju mu je dostavio primalac lizinga.

Pregled predmeta lizinga

Član 22

Davalac lizinga ima pravo da izvrši pregled ili ovlasti treće lice da izvrši pregled predmeta lizinga.

Davalac lizinga ima pravo da izvrši neophodne popravke predmeta lizinga ako primalac lizinga ne održava predmet lizinga u dobrom stanju u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu.

Primalac lizinga je dužan da nadoknadi davaocu lizinga nužne troškove popravke iz stava 2 ovog člana, bez odlaganja.

Zaštita u slučaju stečaja primaoca lizinga

Član 23

U slučaju stečaja primaoca lizinga, davalac lizinga ima pravo da traži da predmet lizinga bude izdvojen iz stečajne mase (izlučno pravo).

Isključenje odgovornosti za materijalne nedostatke

Član 24

Za materijalne nedostatke predmeta lizinga primaocu lizinga odgovara isporučilac predmeta lizinga, ako druklije nije predviđeno ugovorom o finansijskom lizingu.

Isključenje odgovornosti za štetu prouzrokovanu predmetom lizinga

Član 25

Davalac lizinga ne odgovara primaocu lizinga za štetu prouzrokovanu predmetom lizinga, osim ako je davalac lizinga imao ulogu u izboru isporučioca ili specifikaciji predmeta lizinga ili je prouzrokovao štetu koristeći predmet lizinga, ako druklije nije predviđeno ugovorom o finansijskom lizingu.

Odgovornost za pravne nedostatke

Član 26

Davalac lizinga odgovoran je za pravne nedostatke predmeta lizinga koji isključuju, umanjuju ili ograničavaju mirnu drgavinu primaoca lizinga, a o kojima primalac lizinga nije bio obaviješten prilikom zaključenja ugovora o finansijskom lizingu.

Odgovornost davaoca lizinga za pravne nedostatke predmeta lizinga ne može se ograničiti ili isključiti ugovorom o finansijskom lizingu.

6. Prava, obaveze i odgovornosti isporučioca predmeta lizinga

Isporučka predmeta lizinga

Član 27

Isporučilac predmeta lizinga je dužan da predmet lizinga isporučiti primaocu lizinga u skladu sa ugovorom o isporuci predmeta lizinga i specifikacijom primaoca lizinga, uključujući i pripadke, na način, vrijeme i u mjestu predviđenim ugovorom o isporuci predmeta lizinga.

Odgovornost isporučioca predmeta lizinga

Član 28

Isporučilac predmeta lizinga je odgovoran za materijalne nedostatke predmeta lizinga, ako druklije nije predviđeno ugovorom o finansijskom lizingu.

Ako isporučilac predmeta lizinga ne isporučuje primaocu lizinga predmet lizinga, ako ga isporučuje sa docnjom, ili ako predmet lizinga ima materijalni nedostatak, primalac lizinga ima prema isporučiocu predmeta lizinga ista prava koja bi, prema zakonu kojim se uređuju obligacioni odnosi, imao da je bio strana u ugovoru sa isporučiocem predmeta lizinga, uključujući i pravo da istu sve zahtjeve iz garantnih listova.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, primalac lizinga nema pravo da, bez saglasnosti davaoca lizinga, raskine ili poništi ugovor o isporuci predmeta lizinga, niti pravo da zahtijeva umanjenje cijene.

Isporučilac predmeta lizinga ne može za istu štetu da bude odgovoran i davaocu lizinga i primaocu lizinga.

Isporučilac predmeta lizinga i davalac lizinga solidarno su odgovorni primaocu lizinga za štetu koja nastane u slučaju da isporučilac predmeta lizinga ne isporučuje ili isporučuje sa dočnom predmet lizinga ili ako predmet lizinga ima materijalne nedostatke.

7. Prava trećih lica

Zahtjevi trećeg lica

Član 29

Treće lice može ista i zahtjev u vezi sa predmetom lizinga prema davaocu lizinga i/ili primaocu lizinga.

Primalac lizinga je dužan da, u roku određenom ugovorom o finansijskom lizingu ili, ako taj rok nije određen, u roku od pet dana, pisanim putem obavijesti davaoca lizinga o ometanju mirne državine i prava korigiranja predmeta lizinga od strane trećeg lica, a davalac lizinga može zahtijevati od davaoca lizinga da se protivi takvom zahtjevu.

Ako primalac lizinga ne postupa u skladu sa stavom 2 ovog člana, odgovoran je davaocu lizinga za sve troškove i štetu koju davalac lizinga pretrpi kao posljedicu takvog kašnjenja, odnosno propuštanja.

Davalac lizinga je dužan da obešteti primaoca lizinga za pretrpljeni gubitak, ako je primalac lizinga pretrpio gubitak ili platio trećem licu određenu naknadu kako bi se treće lice odreklo svog prava na predmetu lizinga.

Primalac lizinga ne smije da pokrene, vodi postupak i/ili prizna zahtjev trećeg lica u vezi sa predmetom lizinga bez prethodne pisane saglasnosti davaoca lizinga.

Davalac lizinga dužan je da istupa zajedno sa primaocem lizinga kao suparnik u svim postupcima koje pokrene treće lice protiv davaoca lizinga u pogledu predmeta lizinga.

Ako zahtjev trećeg lica dovede do oduzimanja predmeta lizinga, ugovor o finansijskom lizingu se raskida, a u slučaju ograničenja prava državine ili prava korigiranja predmeta lizinga od strane trećeg lica, primalac lizinga ima pravo na raskid ugovora ili umanjenje lizing naknade.

Pravo na prenos prava, obaveza i odgovornosti

Član 30

Davalac lizinga može prenijeti na treće lice svoje pravo svojine na predmetu lizinga i/ili pravo potraživanja dospjelih ili budućih ugovorenih rata lizing naknade, uključujući i uloge i/ili druga prava iz ugovora o finansijskom lizingu.

Davalac lizinga je dužan da u pisanoj formi obavijesti primaoca lizinga o prenosu iz stava 1 ovog člana, pri čemu primalac lizinga nema pravo da se protivi ili ometa taj prenos.

Prenos prava iz stava 1 ovog člana može da se izvrši samo u korist trećeg lica koje je ovlašćeno da obavlja poslove lizinga u skladu sa ovim ili posebnim zakonom.

Treće lice na koje su prenesena prava iz stava 1 ovog člana ima ista prava, obaveze i odgovornosti koja ima davalac lizinga u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu i ovim zakonom.

Nakon sprovedenog prenosa prava iz stava 1 ovog člana, prava, obaveze i odgovornosti primaoca lizinga iz ugovora o finansijskom lizingu ostaju nepromijenjeni.

Davalac lizinga nema pravo da založi predmet lizinga, bez prethodno pribavljene saglasnosti primaoca lizinga.

8. Raskid ugovora

Raskid ugovora o finansijskom lizingu od strane primaoca lizinga

Član 31

Ako isporučilac predmeta lizinga ne isporuži predmet lizinga u roku i pod uslovima iz ugovora o isporuci predmeta lizinga ili ga isporuži sa dočnjom, primalac lizinga može da odbije da prihvati isporuku i raskine ugovor o finansijskom lizingu, pri čemu ima pravo na naknadu štete od isporučioca predmeta lizinga.

Ako predmet lizinga, u trenutku isporuke, ima vidljive materijalne nedostatke, primalac lizinga može da odbije da prihvati isporuku i raskine ugovor o finansijskom lizingu, kao i da iskoristi drugo pravo koje primalac lizinga, na osnovu zakona, ima prema isporučiocu predmeta lizinga.

Ugovorom o finansijskom lizingu mogu se predvidjeti i drugi slučajevi koji primaocu lizinga daju pravo raskida ugovora o finansijskom lizingu.

Ako je ugovor o finansijskom lizingu raskinut, primalac lizinga ima pravo da zahtijeva povraćaj plaćenog iznosa davaocu lizinga.

Iznos za povraćaj primaocu lizinga iz stava 4 ovog člana se umanjuje za prihod koji je primalac lizinga ostvario korišćenjem predmeta lizinga.

Raskid ugovora o isporuci predmeta lizinga

Član 32

Ako isporučilac predmeta lizinga ne isporuži primaocu lizinga predmet lizinga u skladu sa ugovorom o finansijskom lizingu ili ga isporuži sa dočnjom ili ako predmet lizinga ima materijalni nedostatak i primalac lizinga zbog toga odbije da primi predmet lizinga i raskine ugovor o finansijskom lizingu, davalac lizinga može da raskine ugovor o isporuci predmeta lizinga, a dužan je da primaocu lizinga naknadi nastalu štetu.

Ako je ugovor o isporuci predmeta lizinga raskinut u skladu sa stavom 1 ovog člana, svaki iznos koji je davalac lizinga platio isporučiocu predmeta lizinga, kao i svaki iznos koji je primalac lizinga platio davaocu lizinga, mora biti u cjelosti vraćen u roku od osam dana od dana raskida ugovora o isporuci predmeta lizinga.

Ako su razlozi raskida ugovora o isporuci predmeta lizinga namjera ili gruba nepažnja davaoca lizinga, davalac lizinga odgovoran je primaocu lizinga za stvarnu štetu i izmaklu dobit.

Raskid ugovora o finansijskom lizingu od strane davaoca lizinga

Član 33

Ako drukčije nije predviđeno ugovorom o finansijskom lizingu, davalac lizinga može da raskine ugovor o finansijskom lizingu ako primalac lizinga zakasni sa isplatom uloga, odnosno cijele ili dijela dospjele ugovorene rate lizing naknade, odnosno ne izmiri tu obavezu u dodatnom roku utvrđenom ugovorom o finansijskom lizingu.

Ugovorom o finansijskom lizingu mogu se predvidjeti i drugi slučajevi u kojima davalac lizinga stiče pravo raskida ugovora o finansijskom lizingu.

Obavještenje o obavezi vraćanja predmeta lizinga

Član 34

U slučaju raskida ugovora o finansijskom lizingu usljed kršenja odredaba ugovora o finansijskom lizingu od strane primaoca lizinga, davalac lizinga može da, bez obzira na druga prava koja ima prema ugovoru o finansijskom lizingu ili zakonu, primaocu lizinga uputi obavještenje o obavezi vraćanja predmeta lizinga.

Obavještenje o obavezi vraćanja predmeta lizinga, u smislu ovog zakona, je pisano obavještenje davaoca lizinga upućeno primaocu lizinga, kojim obavještava primaoca lizinga o kršenju ugovora o finansijskom lizingu i poziva ga da dobrovoljno vrati predmet lizinga davaocu lizinga ili trećem licu koje davalac lizinga odredi.

Obavještenje o obavezi vraćanja predmeta lizinga obavezno sadrži sljedeće elemente:

- 1) naziv, sjedište i matični broj davaoca lizinga;
- 2) ime i prebivalište primaoca lizinga, jedinstveni matični broj, odnosno naziv, sjedište i matični broj primaoca lizinga;
- 3) specifikaciju predmeta lizinga iz ugovora o finansijskom lizingu radi njegovog pojedinačnog određenja;
- 4) rok za vraćanje predmeta lizinga davaocu lizinga; i
- 5) pravni osnov za vraćanje predmeta lizinga od strane primaoca lizinga.

Obavještenje o obavezi vraćanja predmeta lizinga iz stava 2 ovog člana smatra se izvršnom ispravom u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje.

Primalac lizinga je dužan da, odmah po prijemu obavještenja o obavezi vraćanja predmeta lizinga, mirno i dobrovoljno preda predmet lizinga davaocu lizinga ili licu koje davalac lizinga odredi, ako drukčije nije predviđeno ugovorom o finansijskom lizingu.

Ako primalac lizinga ne odgovori na poziv iz stava 2 ovog člana i/ili ne vrati predmet lizinga davaocu lizinga u skladu sa obavještenjem o obavezi vraćanja predmeta lizinga, davalac lizinga ima pravo da pred organom nadležnim za sprovođenje izvršenja, radi sticanja državine na predmetu lizinga, pokrene postupak izvršenja na osnovu obavještenja o obavezi vraćanja predmeta lizinga.

Vraćanje predmeta lizinga

Član 35

Davalac lizinga može, na osnovu obavještenja o obavezi vraćanja predmeta lizinga, da podnese nadležnom sudu zahtjev za vraćanje predmeta lizinga od primaoca lizinga ili drugog lica koje drži predmet lizinga i zahtijeva predaju predmeta lizinga davaocu lizinga.

Organ nadležan za sprovođenje izvršenja dužan je da po zahtjevu davaoca lizinga donese rješenje u roku od tri dana od dana podnoženja zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Primalac lizinga dužan je da, u roku od tri dana od dana prijema pravosnažnog rješenja kojim se usvaja zahtjev davaoca lizinga iz stava 1 ovog člana, vrati predmet lizinga davaocu lizinga.

Prodaja predmeta lizinga

Član 36

Nakon vraćanja predmeta lizinga, davalac lizinga je ovlašten da pokrene postupak prodaje predmeta lizinga na način kojim se postigne najpovoljnija cijena.

U slučaju prodaje predmeta lizinga iz stava 1 ovog člana, prihod od prodaje koji preostanu nakon namirenja potraživanja davaoca lizinga, vraćaju se primaocu lizinga u roku od osam dana od dana prodaje.

Ako davalac lizinga, u roku iz stava 2 ovog člana, ne isplati primaocu lizinga preostali iznos, plaća primaocu lizinga zakonsku zateznu kamatu.

Zloupotreba od strane davaoca lizinga

Član 37

U slučaju zloupotrebe prava davaoca lizinga na vraćanje predmeta lizinga, primalac lizinga može pokrenuti postupak za naknadu štete, koja uključuje naročito: naknadu za uznemiravanje mirne državine i prava korigovanja predmeta lizinga, naknadu za izgubljeni prihod koji bi bio ostvaren korigovanjem predmeta lizinga i naknadu za izgubljeno pravo otkupa predmeta lizinga.

Naknada štete

Član 38

Ako davalac lizinga raskine ugovor o finansijskom lizingu zbog kršenja ugovornih obaveza od strane primaoca lizinga, primalac lizinga je dužan da nadoknadi štetu pričinjenu davaocu lizinga na način kojim se davalac lizinga dovodi u stanje u kome bi bio da je primalac lizinga blagovremeno izvršavao svoje ugovorne obaveze iz ugovora o finansijskom lizingu.

Stečaj i likvidacija davaoca lizinga

Član 39

U slučaju stečaja, odnosno likvidacije davaoca lizinga, primalac lizinga zadržava sva prava i odgovoran je za sve obaveze iz ugovora o finansijskom lizingu.

U slučaju stečajne likvidacije davaoca lizinga, predmet lizinga ne ulazi u stečajnu i/ili likvidacionu masu, osim u slučaju vraćanja predmeta lizinga davaocu lizinga u skladu sa ovim zakonom.

Otvaranje stečajnog postupka ili postupka likvidacije nad davaocem lizinga ne utiče na obaveze i odgovornosti davaoca lizinga iz ugovora o finansijskom lizingu i mora omogućiti primaocu lizinga mirnu drgavinu, pravo korigiranja predmeta lizinga i korigirajuća prava na otkup predmeta lizinga.

9. Registracija lizinga

Registracija nepokretnih stvari kao predmeta lizinga

Član 40

Ugovor o finansijskom lizingu koji za predmet ima nepokretnost upisuje se u katastar nepokretnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje upis prava na nepokretnostima.

Registracija pokretnih predmeta lizinga

Član 41

Podaci iz ugovora o finansijskom lizingu koji za predmet ima pokretne stvari, prestanak ugovora, kao i drugi podaci, upisuju se u Registar zaloga, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju zaloge na pokretnim stvarima.

Rok za upis

Član 42

Zahtjev, odnosno prijavu za upis tereta i ograničenja odnosno podataka iz ugovora o finansijskom lizingu iz čl. 40 i 41 ovog zakona, davalac lizinga je dužan da podnese u roku od tri radna dana od dana zaključenja ugovora o finansijskom lizingu.

10. Uslovi za obavljanje poslova finansijskog lizinga

Lica koja obavljaju poslove finansijskog lizinga

Član 43

Poslove finansijskog lizinga mogu da obavljaju:

- 1) lizing društva;
- 2) banke kojima je Centralna banka odobrila obavljanje poslova finansijskog lizinga dozvolom za rad ili posebnim odobrenjem; i
- 3) druga privredna društva kojima je pravo obavljanja poslova finansijskog lizinga utvrđeno posebnim zakonom, a kojima Centralna banka za obavljanje tih poslova ne izdaje dozvolu za rad.

Lizing društvo

Član 44

Lizing društvo je privredno društvo sa sjedištem u Crnoj Gori koje, kao jedinu djelatnost, obavlja poslove finansijskog lizinga, na osnovu dozvole za rad izdate od Centralne banke.

Pored poslova iz stava 1 ovog člana, lizing društvo može da obavlja samo poslove prometa predmeta lizinga vraćenih lizing društvu, kao i poslove operativnog lizinga, pod kojim se smatra pravni posao prenosa predmeta lizinga u drugavinu i na korištenje drugom licu, bez mogućnosti njegovog otkupa.

Riječi "lizing" odnosno izvedenice iz riječi "lizing" može u nazivu da koristi samo privredno društvo koje je dobilo dozvolu iz stava 1 ovog člana.

Prijava za registraciju lizing društva u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS) podnosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rješenja o izdavanju dozvole za rad.

Oblik organizovanja

Član 45

Lizing društvo se može osnovati kao akcionarsko društvo ili kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Osnivački kapital

Član 46

Minimalni iznos novčanog dijela osnivačkog kapitala lizing društva iznosi 125.000 eura.

Osnivački kapital iz stava 1 ovog člana mora biti uplaćen u cjelosti prije registracije lizing društva u CRPS.

Osnovni kapital

Član 47

Lizing društvo je dužno da održava osnovni kapital u iznosu koji ne smije biti manji od minimalnog iznosa osnivačkog kapitala iz člana 46 ovog zakona.

Zahtjev za izdavanje dozvole za rad

Član 48

Osnivači lizing društva podnose Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad (u daljem tekstu: zahtjev), uz koji prilažu:

- 1) odluku ili ugovor o osnivanju lizing društva;
- 2) predlog statuta lizing društva;
- 3) izjavu osnivača o uplati novčanog iznosa osnivačkog kapitala i dokaze o izvorima tih sredstava;
- 4) za svako pravno i fizičko lice koje stoji kvalifikovano učesnik u lizing društvu, dokumentaciju i podatke koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učesnika iz člana 52 stav 2 ovog zakona;
- 5) poslovni plan za period od tri godine sa projekcijom bilansa stanja i bilansa uspjeha za prve tri godine poslovanja;
- 6) opis predviđene upravljačke strukture lizing društva, uključujući i administrativne, računovodstvene i procedure upravljanja rizicima;
- 7) opis planiranih mehanizama interne kontrole u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma;

- 8) podatke o članovima odbora direktora i izvršnom direktoru, sa dokumentacijom i informacijama koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz člana 109 ovog zakona.

Pored dokumentacije iz stava 1 ovog člana podnosilac zahtjeva je dužan da na zahtjev Centralne banke dostavi i drugu dokumentaciju i informacije.

Rok za odlučivanje po zahtjevu

Član 49

Centralna banka je dužna da u roku od 90 dana od dana uredno podnijetog zahtjeva iz člana 48 stav 1 ovog zakona odluči o izdavanju ili odbijanju izdavanja dozvole za rad lizing društva.

Odbijanje zahtjeva

Član 50

Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje dozvole za rad lizing društva, ako:

- 1) uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad nije dostavljena propisana dokumentacija i podaci;
- 2) odredbe osnivačkog akta ili statuta lizing društva nijesu usklađene sa zakonom;
- 3) lica koja namjeravaju da steknu kvalifikovano udjelje u lizing društvu ne ispunjavaju uslove iz člana 52 ovog zakona;
- 4) članovi odbora direktora ili izvršni direktor ne ispunjavaju uslove za izdavanje odobrenja iz čl. 107 ili 108 ovog zakona;
- 5) bi kontrola nad poslovanjem lizing društva u skladu sa ovim zakonom mogla biti otežana ili onemogućena zbog povezanosti lizing društva sa drugim pravnim ili fizičkim licima, ili ako postoje drugi razlozi zbog kojih nije moguće sprovesti kontrolu na konsolidovanoj osnovi;
- 6) sredstva osnivačkog kapitala potiču iz nepoznatih ili sumnjivih izvora.

11. Sticanje kvalifikovanog učešća

Sticanje kvalifikovanog učešća u lizing društvu

Član 51

Pravno ili fizičko lice ne smije, samostalno ili zajedno sa drugim povezanim licem, steći kvalifikovano udjelje u lizing društvu, bez prethodnog odobrenja Centralne banke.

Kvalifikovano udjelje je ulaganje na osnovu kojeg ulagač, samostalno ili sa povezanim licem, stiče 10% ili više udjela u kapitalu ili u glasačkim pravima lizing društva.

Lice koje ima kvalifikovano udjelje u lizing društvu ne smije dalje povećavati udjelje u kapitalu ili glasačkim pravima u lizing društvu tako da dostigne, ili dostigne preko 20%, 33% ili 50% udjela u glasačkim pravima ili kapitalu lizing društva, bez prethodnog odobrenja Centralne banke.

Povezanim licima iz st. 1 i 2 ovog Zakona smatraju se dva ili više pravnih i/ili fizičkih lica između kojih postoji najmanje jedan od sljedećih oblika povezanosti:

- 1) jedno lice ima udjela u kapitalu ili glasačkim pravima u drugom licu od najmanje 20%;
- 2) dva ili više lica su kontrolisana od trećeg lica, na način što treće lice, samostalno ili sa povezanim licem, u tim licima ima udjela u kapitalu ili glasačkim pravima od 50% ili više, ili ima mogućnost ostvarivanja preovlađujućeg uticaja na odlučivanje, poslovnu politiku, odnosno strategiju rada tih lica bez obzira na visinu udjela u kapitalu; i/ili
- 3) dva ili više lica su članovi porodice (braćni drug, lice koje sa tim licem živi u zajednici koja je po zakonu izjednačena sa braćnom zajednicom, djeca i druga lica koja sa tim licem žive u porodičnom domaćinstvu).

Odlučivanje o zahtjevu

Član 52

O zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog udjela u lizing društvu Centralna banka odlučuje u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog Zakona podnosi se dokumentacija utvrđena propisom koji donosi Centralna banka.

U postupku odlučivanja o izdavanju odobrenja za sticanje kvalifikovanog udjela

Centralna banka cijeni podobnost i finansijsko stanje podnosioca zahtjeva na osnovu:

- 1) reputacije podnosioca zahtjeva koja se cijeni u odnosu na njegove finansijske i poslovne aktivnosti;
- 2) pokazatelja koji mogu biti od značaja za ocjenu uticaja podnosioca zahtjeva na upravljanje rizicima u lizing društvu;
- 3) ispunjenosti propisanih uslova za izbor lica koje će, nakon sticanja kvalifikovanog udjela, podnosilac zahtjeva predložiti za izvršnog direktora lizing društva;
- 4) finansijskog stanja podnosioca zahtjeva;
- 5) mogućnosti lizing društva da ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom, a posebno da li grupa lica kojoj član treba da postane lizing društvo ima vlasničku strukturu koja omogućava sprovođenje efikasne kontrole, efikasnu razmjenu informacija između nadležnih nadzornih tijela i određivanje podjele odgovornosti među nadležnim tijelima;
- 6) postojanja opravdanih razloga za sumnju, u skladu sa propisima o sprežavanju pranja novca i finansiranja terorizma, da se u vezi sa sticanjem kvalifikovanog udjela sprovodi ili namjerava sprovesti pranje novca ili finansiranje terorizma ili to sticanje može uticati na povećanje rizika od pranja novca ili finansiranja terorizma.

Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog udjela u lizing društvu, ako:

- 1) podnosilac zahtjeva ne dostavi Centralnoj banci propisanu dokumentaciju,

- 2) podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove podobnosti i finansijskog stanja iz stava 3 ovog člana.

Sticanje kvalifikovanog učešća bez odobrenja Centralne banke

Član 53

Kada postoje činjenice koje ukazuju da neko lice ima kvalifikovano učešće u lizing društvu za koje nije pribavilo odobrenje, Centralna banka može od tog lica i lizing društva zahtijevati da dostave podatke i dokumentaciju koji su od značaja za utvrđivanje postojanja kvalifikovanog učešća tog lica u lizing društvu.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da tražene podatke i informacije dostave Centralnoj banci najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Kada na osnovu podataka i informacija iz stava 1 ovog člana, ili na osnovu drugih podataka i informacija kojima raspolaže, utvrdi da je neko lice steklo, odnosno povećalo kvalifikovano učešće u lizing društvu bez odobrenja, Centralna banka obavještava to lice da je dužno da, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja, podnese zahtjev Centralnoj banci za izdavanje odobrenja i upozorava na posljedice iz člana 54 stav 2 ovog zakona.

Pravne posljedice nezakonitog sticanja kvalifikovanog učešća

Član 54

Lice iz člana 53 stav 3 ovog zakona ne smije ostvarivati glasilačka prava iznad nivoa glasilačkih prava koje je to lice imalo prije sticanja, odnosno povećanja kvalifikovanog učešća u lizing društvu, ni ostvarivati druga prava po osnovu svojine, do dobijanja odobrenja Centralne banke.

Licu koje u roku iz člana 53 stav 3 ovog zakona ne podnese zahtjev za izdavanje odobrenja ili zahtjev za izdavanje odobrenja bude odbijen, Centralna banka će rješenjem naložiti da smanji svoje učešće u kapitalu lizing društva do nivoa kvalifikovanog učešća za koje ima odobrenje Centralne banke ili do nivoa za koji nije potrebno odobrenje Centralne banke.

U slučaju smanjenja učešća u kapitalu iz stava 2 ovog člana, novi zakoniti vlasnik stiče sva prava koja mu pripadaju po osnovu stečenog učešća u kapitalu lizing društva.

III. FAKTORING

1. Poslovi faktoringa

Pojam faktoringa

Član 55

Factoring je pravni posao u kome lice koje obavlja poslove faktoringa (faktor), kupuje predmet faktoringa koji proizilazi iz pravnog posla prodaje robe ili pružanja usluga, zaključnog između povjerioca predmeta faktoringa i dužnika predmeta faktoringa (u daljem tekstu: osnovni posao).

Predmet faktoringa je svako postojeće ili budućće, ukupno ili djelimično, nedospjelo kratkoročno novčano potraživanje koje je nastalo po osnovu osnovnog posla.

Buduće potraživanje je potraživanje koje ne postoji u momentu zaključenja ugovora o faktoringu, ali je u tom trenutku određivo i poznat je dužnik potraživanja.

Kratkoročno potraživanje, u smislu ovog zakona, je potraživanje iz osnovnog posla koje dospijeva za naplatu u roku do godinu dana od dana zaključenja ugovora o faktoringu.

Učesnici u poslu faktoringa

Član 56

Učesnici u poslu faktoringa su povjerilac, dužnik i faktor.

Povjerilac je pravno ili fizičko lice koje na osnovu osnovnog posla potražuje predmet faktoringa.

Dužnik je pravno ili fizičko lice koje na osnovu osnovnog posla duguje predmet faktoringa.

Faktor je privredno društvo koje na osnovu ugovora o faktoringu, kupuje predmet faktoringa.

Faktor je dužan da sa predmetima faktoringa postupa sa pažnjom dobrog privrednika.

Naknade

Član 57

Za obavljanje poslova faktoringa faktor ima pravo na naknadu (u daljem tekstu: faktoring naknada).

Faktor ima pravo i na naknadu za obavljanje poslova u vezi sa poslovima faktoringa, kao što su vođenje evidencije, dogovaranje i praćenje otplate predmeta faktoringa, prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti dužnika predmeta faktoringa i slično (u daljem tekstu: administrativna naknada).

2. Vrste faktoringa

Faktoring sa regresom

Član 58

Faktoring sa regresom je vrsta faktoringa koja podrazumijeva da povjerilac odgovara faktoru za naplativost predmeta faktoringa na dan dospelosti predmeta faktoringa ili na dan kada se u skladu sa ugovorom o faktoringu pretpostavlja da je predmet faktoringa naplaćen.

Kod faktoringa sa regresom faktor ima pravo da zahtijeva namirenje predmeta faktoringa od dužnika, povjerioca ili od obje strane u isto vrijeme, u granicama odgovornosti dužnika i povjerioca, ako nije drukčije ugovoreno.

U slučaju odgovornosti povjerioca, faktor je dužan da obavijesti povjerioca da naplata predmeta faktoringa nije izvršena u momentu dospijeća predmeta faktoringa ili u momentu kada se shodno ugovoru o faktoringu pretpostavlja da je predmet faktoringa naplaćen u roku od osam dana od dana dospelosti predmeta faktoringa, odnosno od momenta u kojem se shodno ugovoru o faktoringu pretpostavlja da je predmet faktoringa naplaćen.

U slučaju da se ne može sa sigurnošću u utvrditi da li je ugovoren faktoring sa regresom ili bez regresa, smatra se da je ugovoren faktoring sa regresom.

Nakon ostvarivanja regresa od strane faktora prema povjeriocu, faktor je dužan da predmet faktoringa, kao i svu dokumentaciju koja se odnosi na predmet faktoringa uključujući i dokumentaciju koju je povjerilac predao faktoru u skladu sa ovim zakonom, prenese povjeriocu najkasnije u roku od dva dana nakon ostvarenog regresa.

Faktoring bez regresa

Član 59

Faktoring bez regresa je vrsta faktoringa koja ne podrazumijeva da povjerilac odgovara faktoru za naplativost predmeta faktoringa.

Domaći faktoring

Član 60

Domaći faktoring je pravni posao faktoringa u kome je predmet faktoringa nastao iz osnovnog posla izmeću rezidenata.

Rezidentom, u smislu stava 1 ovog člana, smatraju se:

- 1) privredna društva i druga pravna lica koja su registrovana u Crnoj Gori, osim njihovih predstavništava van Crne Gore;
- 2) djelovi stranih društava upisani u registar nadležnog organa u Crnoj Gori;
- 3) preduzetnici-fizička lica sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori koja obavljaju privrednu djelatnost za svoj račun radi sticanja profita i koja su registrovana kod nadležnog organa u Crnoj Gori;
- 4) fizička lica - državljani Crne Gore koji borave u Crnoj Gori neprekidno godinu dana ili duže;
- 5) fizička lica - strani državljani koji na osnovu dozvole za boravak, odnosno radne vize, borave u Crnoj Gori neprekidno godinu dana ili duže;
- 6) diplomatska, konzularna i druga predstavništva Crne Gore u inostranstvu, zaposleni u tim predstavništvima i članovi njihovih porodica, koji nijesu strani državljani.

Međunarodni faktoring

Član 61

Međunarodni faktoring je pravni posao faktoringa u kome je predmet faktoringa nastao iz osnovnog posla sa licima koja nijesu rezidenti.

Međunarodni faktoring se obavlja u jednofaktorskom i u dvofaktorskom sistemu.

U jednofaktorskom sistemu međunarodnog faktoringa učestvuje samo jedan faktor.

U dvofaktorskom sistemu međunarodnog faktoringa učestvuju dva faktora od kojih je jedan strani, a drugi domaći faktor.

Obrnuti faktoring

Član 62

Obrnuti faktoring je vrsta faktoringa u kojoj faktor i dužnik predmeta faktoringa ugovaraju program plaćanja predmeta obrnutog faktoringa povjeriocu predmeta obrnutog faktoringa na način da se faktor obavezuje da plati predmet obrnutog faktoringa prije dospelja ili po dospelju predmeta obrnutog faktoringa na zahtjev povjerioca predmeta obrnutog faktoringa ili po instrukcijama dužnika predmeta obrnutog faktoringa, uz prenos tako isplaćanih predmeta obrnutog faktoringa sa povjerioca predmeta obrnutog faktoringa na faktora.

Predmet obrnutog faktoringa je svaki postojeći ili buduć, nedospjeli, ukupni ili djelimični, kratkoročni novčani dug koji je nastao po osnovu osnovnog posla.

Budući dug, u smislu stava 2 ovog člana, je dug koji ne postoji u momentu zaključenja ugovora o faktoringu, ali je u tom momentu dug odredivi i poznat je dužnik iz osnovnog posla.

Kratkoročni dug, u smislu stava 2 ovog člana, je dug iz osnovnog posla koji dospijeva za naplatu u roku do godinu dana od dana zaključenja ugovora o faktoringu.

Kod obrnutog faktoringa, faktor se obavezuje prema dužniku predmeta obrnutog faktoringa da u skladu sa ugovorom o obrnutom faktoringu:

- 1) po zahtjevu povjerioca predmeta obrnutog faktoringa, otkupi predmet obrnutog faktoringa od povjerioca predmeta obrnutog faktoringa; ili
- 2) po instrukcijama dužnika obrnutog faktoringa, stekne predmet obrnutog faktoringa putem ispunjenja predmeta obrnutog faktoringa prema povjeriocu predmeta obrnutog faktoringa.

Kod obrnutog faktoringa kod kojeg faktor preuzima obavezu da po instrukciji dužnika predmeta obrnutog faktoringa stekne predmet obrnutog faktoringa ispunjenjem predmeta obrnutog faktoringa prema povjeriocu predmeta obrnutog faktoringa, faktoring kamata predstavlja kamatu koju faktor obračunava na iznos obaveze po osnovu predmeta obrnutog faktoringa koji je isplatio povjeriocu predmeta obrnutog faktoringa za period između ispunjenja te obaveze i momenta plaćanja faktoru, od strane dužnika predmeta obrnutog faktoringa, iznosa obaveze po osnovu predmeta obrnutog faktoringa koji je faktor platio povjeriocu predmeta obrnutog faktoringa.

Na pitanja u vezi obrnutog faktoringa koja nijesu uređena ovim članom shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima je uređen faktoring.

3. Ugovor o faktoringu

Pojam ugovora o faktoringu

Član 63

Ugovor o faktoringu je ugovor zaključen u pisanoj formi, kojim se faktor obavezuje da pruži uslugu faktoringa, a povjerilac iz osnovnog posla da prenese predmet faktoringa na faktora, kao i da faktoru plati odgovarajuću naknadu u zavisnosti od ugovorene vrste faktoringa.

Ugovor o faktoringu za predmet može da ima jedan ili više predmeta faktoringa.

Ugovor o faktoringu se ne smatra ugovorom o kreditu, u smislu propisa kojima se uređuju kredit i zajam.

Elementi ugovora o faktoringu

Član 64

Ugovor o faktoringu naročito sadrži:

- 1) identifikacione podatke o ugovornim stranama;
- 2) podatke o vrsti faktoringa;
- 3) podatke o osnovnom poslu, odnosno o predmetu faktoringa koji nastaje iz tog posla;
- 4) podatke o iznosu, načinu obračuna i isplate vrijednosti predmeta faktoringa;
- 5) podatke o iznosu, načinu obračuna i isplate faktoring naknade, kamati, plaćanju i povraćaju avansa, administrativnoj naknadi i drugim naknadama, zavisno od vrste faktoringa;
- 6) vrijeme trajanja ugovora o faktoringu;
- 7) datum zaključenja ugovora o faktoringu; i
- 8) potpise ugovornih strana.

Ništavost ugovora

Član 65

Ugovor o faktoringu koji za predmet ima prodaju predmeta faktoringa koji je predmet ranijeg ugovora o faktoringu je ništav.

4. Obaveze učesnika u poslu faktoringa

Dokumentacija o prenosu predmeta faktoringa

Član 66

Povjerilac je dužan da, uz prenos predmeta faktoringa faktoru, preda:

- 1) original ili ovjerenu kopiju ugovora o osnovnom poslu, odnosno ugovora na osnovu koga je nastao predmet faktoringa i/ili original ili ovjerenu kopiju fakture ili drugih dokumenata kojima se dokazuje osnov potraživanja i vrši identifikacija predmeta faktoringa, i
- 2) dokaz o obavještenju dužnika o prodaji predmeta faktoringa, ako postoji obaveza obavješćavanja dužnika iz člana 68 stav 2 ovog zakona.

O predaji dokumentacije iz stava 1 ovog člana faktor i povjerilac sačinjavaju poseban dokument.

Datum prenosa predmeta faktoringa

Član 67

Datum prenosa predmeta faktoringa je datum kada su faktor i povjerilac sačinili poseban dokument o predaji dokumentacije iz člana 66 stav 2 ovog zakona.

Obavještenje o prodaji predmeta faktoringa

Član 68

Obavještenje o prodaji predmeta faktoringa sačinjava se u pisanoj formi i naročito sadrži:

- 1) datum zaključenja ugovora o faktoringu;
- 2) podatke o predmetu faktoringa u vezi kojeg je zaključen ugovor o faktoringu;
- 3) podatke o faktoru kojem je dužnik u obavezi da plati predmet faktoringa, i
- 4) instrukcije za plaćanje predmeta faktoringa.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana povjerilac je dužan da dostavi dužniku, osim u ako je ugovoreno da povjerilac nastavlja da realizuje naplatu cjelokupne vrijednosti predmeta faktoringa u svoje ime, a za račun faktora.

Isplata predmeta faktoringa

Član 69

Nakon prijema obavještenja iz člana 68 ovog zakona, dužnik je obavezan da predmet faktoringa isplati faktoru.

Isplatom predmeta faktoringa povjeriocu, dužnik se ne oslobađa obaveze prema faktoru ako je prije isplate bio obaviješten o prodaji predmeta faktoringa, a povjerilac je dužan da bez odlaganja isplatu prenese faktoru.

Odgovornost povjerioca

Član 70

Povjerilac odgovara faktoru za postojanje, osnovanost i tačnost iznosa vrijednosti predmeta faktoringa.

Povjerilac garantuje faktoru da je predmet faktoringa slobodan od zaloge i drugih tereta, kao i prigovora i ostalih prava trećih lica, osim ako nije drukčije određeno ugovorom o faktoringu.

U slučaju da predmet faktoringa nije slobodan od zaloge ili drugih tereta ili prigovora ili ostalih prava trećih lica, a ugovorom o faktoringu nije isključena garancija iz stava 2 ovog člana, faktor ima pravo regresa od povjerioca i kada je ugovoren faktoring bez regresa.

Prenos predmeta faktoringa na treća lica

Član 71

Prenos predmeta faktoringa na treća lica je dozvoljen, osim ako ugovorom o faktoringu nije izričito zabranjen.

Dejstvo faktoringa na zabranu prenosa predmeta faktoringa

Član 72

Ako je prodaja predmeta faktoringa zabranjena osnovnim poslom ili pravilima poslovanja učesnika u osnovnom poslu, zabrana nema pravno dejstvo na prodaju predmeta faktoringa faktoru, koja je izvršena na osnovu ugovora o faktoringu i u skladu sa ovim zakonom.

Evidencija predmeta faktoringa

Član 73

Faktor je dužan da vodi urednu i ažurnu evidenciju predmeta faktoringa, koju je dužan da pruži na uvid Centralnoj banci u postupku kontrole nad obavljanjem poslova faktoringa.

5. Obavljanje poslova faktoringa

Lica koja obavljaju poslove faktoringa

Član 74

Poslove faktoringa mogu da obavljaju:

- 1) faktoring društva;
- 2) banke kojima je Centralna banka odobrila obavljanje poslova faktoringa dozvolom za rad ili posebnim odobrenjem; i
- 3) druga privredna društva kojima je pravo obavljanja poslova faktoringa utvrđeno posebnim zakonom, a kojima Centralna banka za obavljanje tih poslova ne izdaje dozvolu za rad.

Faktoring društvo

Član 75

Faktoring društvo je privredno društvo sa sjedištem u Crnoj Gori koje, kao jedinu djelatnost, obavlja poslove faktoringa, na osnovu dozvole za rad koju izdaje Centralna banka.

Faktoring društvo može obavljati i sa faktoringom srodne i povezane poslove.

Riječ „faktoring“ odnosno izvedenice iz riječi „faktoring“ može u svom nazivu, odnosno nazivu svog proizvoda ili usluge da koristi samo privredno društvo koje je dobilo dozvolu iz stava 1 ovog člana.

Prijava za registraciju faktoring društva u CRPS podnosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rješenja o izdavanju dozvole za rad.

Oblik organizovanja

Član 76

Faktoring društvo se može osnovati kao akcionarsko društvo ili kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Osnivački kapital

Član 77

Minimalni iznos novčanog dijela osnivačkog kapitala faktoring društva iznosi 125.000 eura.

Osnivački kapital iz stava 1 ovog člana mora biti uplaćen u cjelosti prije registracije faktoring društva u CRPS.

Osnovni kapital

Član 78

Factoring društvo je dužno da održava osnovni kapital u iznosu koji ne smije biti manji od minimalnog iznosa osnivačkog kapitala iz člana 77 ovog zakona.

Izdavanje dozvole za rad i sticanje kvalifikovanog učešća u factoring društvu

Član 79

Na postupak podnoženja zahtjeva i odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad factoring društva primjenjuju se odredbe čl. 48, 49 i 50 ovog zakona.

Na sticanje kvalifikovanog udjela u factoring društvu primjenjuju se odredbe čl. 51 do 54 ovog zakona.

IV. OTKUP POTRAŽIVANJA

Pojam otkupa potraživanja

Član 80

Otkupom potraživanja, u smislu ovog zakona, smatra se otkup potraživanja banaka i drugih pravnih i fizičkih lica, osim potraživanja koja se otkupljuju u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuju poslovi faktoringa.

Lica koja obavljaju poslove otkupa potraživanja

Član 81

Poslove otkupa potraživanja, kao djelatnost, mogu da obavljaju:

- 1) društva za otkup potraživanja;
- 2) banke kojima je Centralna banka odobrila obavljanje poslova otkupa potraživanja dozvolom za rad ili posebnim odobrenjem; i
- 3) druga privredna društva kojima je pravo obavljanja poslova otkupa potraživanja utvrđeno posebnim zakonom, a kojima Centralna banka za obavljanje tih poslova ne izdaje dozvolu za rad.

Društvo za otkup potraživanja

Član 82

Društvo za otkup potraživanja je privredno društvo sa sjedištem u Crnoj Gori koje, kao jedinu djelatnost, obavlja poslove otkupa potraživanja, na osnovu dozvole za rad koju izdaje Centralna banka.

Društvo za otkup potraživanja može obavljati i sa otkupom potraživanja srodne i povezane poslove.

Prijava za registraciju društva za otkup potraživanja u CRPS podnosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rješenja o izdavanju dozvole za rad.

Oblik organizovanja

Član 83

Društvo za otkup potraživanja se može osnovati kao akcionarsko društvo ili kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Osnivački kapital

Član 84

Minimalni iznos novčanog dijela osnivačkog kapitala društva za otkup potraživanja iznosi 200.000 eura.

Osnivački kapital iz stava 1 ovog člana mora biti uplaćen u cjelosti prije registracije društva za otkup potraživanja u CRPS.

Osnovni kapital

Član 85

Društvo za otkup potraživanja dužno je da održava osnovni kapital u iznosu koji ne smije biti manji od minimalnog iznosa osnivačkog kapitala iz člana 84 ovog zakona.

Bliži uslovi

Član 86

Centralna banka može svojim propisom urediti bliže uslove obavljanja poslova otkupa potraživanja.

Zahtjev za izdavanje dozvole za rad društva za otkup potraživanja

Član 87

Na postupak podnošenja zahtjeva i odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad društva za otkup potraživanja primjenjuju se odredbe čl. 48, 49 i 50 ovog zakona.

Na sticanje kvalifikovanog udjela u društvu za otkup potraživanja primjenjuju se odredbe čl. 51 do 54 ovog zakona.

V. MIKROKREDITIRANJE

Poslovi mikrokreditiranja

Član 88

Poslovi mikrokreditiranja, u smislu ovog zakona, su poslovi odobravanja mikrokredita fizičkim licima, preduzetnicima i mikro, malim i srednjim privrednim društvima.

Mikrokreditom, u smislu ovog zakona, smatra se:

- 1) namjenski kredit odobren fizičkom licu, u iznosu do 20.000 eura;
- 2) namjenski kredit odobren preduzetniku, u iznosu do 30.000 eura; i
- 3) namjenski ili nenamjenski kredit odobren mikro, malom ili srednjem privrednom društvu, u iznosu do 50.000 eura.

Mikro, malim i srednjim privrednim društvima iz stava 1 ovog člana smatraju se mikro, mala i srednja privredna društva određena zakonom kojim se uređuje njihov unovodstvo.

Ugovor o mikrokreditu zaključen sa fizičkim licem

Član 89

Ugovor o mikrokreditu zaključen sa fizičkim licem mora, kao minimum, da sadrži sve elemente propisane zakonom kojim se uređuju potrošački krediti.

Lica koja obavljaju poslove mikrokreditiranja

Član 90

Poslove mikrokreditiranja u skladu sa ovim zakonom mogu da obavljaju samo mikrokreditne finansijske institucije.

Mikrokreditna finansijska institucija

Član 91

Mikrokreditna finansijska institucija je privredno društvo sa sjedištem u Crnoj Gori koje obavlja poslove mikrokreditiranja na osnovu dozvole za rad izdate od Centralne banke.

Mikrokreditna finansijska institucija se može osnovati kao akcionarsko društvo ili kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Riječi "mikrokreditiranje" odnosno izvedenice iz riječi "mikrokreditiranje" mogu u svom nazivu, odnosno nazivu svog proizvoda ili usluge da koriste samo mikrokreditna finansijska institucija.

Prijava za registraciju mikrokreditne finansijske institucije u CRPS podnosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rješenja o izdavanju dozvole za rad.

Poslovi mikrokreditne finansijske institucije

Član 92

Mikrokreditna finansijska institucija može da obavlja sljedeće poslove:

- 1) odobrava mikrokredite iz sopstvenih i pozajmljenih sredstava;
- 2) izdaje garancije licima do iznosa iz člana 88 stav 2 ovog zakona; i
- 3) pruža konsalting usluge.

Osnivački kapital

Član 93

Minimalni iznos novčanog dijela osnivačkog kapitala mikrokreditne finansijske institucije iznosi 125.000 eura.

Osnivački kapital iz stava 1 ovog člana mora biti uplaćen u cjelosti prije registracije mikrokreditne finansijske institucije u CRPS.

Osnovni kapital

Član 94

Mikrokreditna finansijska institucija je dužna da održava osnovni kapital u iznosu koji ne smije biti manji od minimalnog iznosa osnivačkog kapitala iz člana 93 ovog zakona.

**Izdavanje dozvole za rad i sticanje kvalifikovanog učešća
u mikrokreditnoj finansijskoj instituciji**

Član 95

Na postupak podnoženja zahtjeva i odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad mikrokreditne finansijske institucije primjenjuju se odredbe čl. 48, 49 i 50 ovog zakona.

Na sticanje kvalifikovanog udjela u mikrokreditnoj finansijskoj instituciji primjenjuju se odredbe čl. 51 do 54 ovog zakona.

VI. KREDITNO-GARANTNI POSLOVI

1. Obavljanje kreditno-garantnih poslova

Pojam kreditno-garantnih poslova

Član 96

Kreditno-garantni poslovi, u smislu ovog zakona, su poslovi izdavanja garancija od strane kreditno-garantnog fonda za uredno izmirivanje obaveza korisnika kredita.

Lica koje obavljaju kreditno-garantne poslove

Član 97

Kreditno-garantne poslove, u skladu sa ovim zakonom, mogu da obavljaju samo kreditno-garantni fondovi.

Kreditno-garantni fond

Član 98

Kreditno-garantni fond je privredno društvo sa sjedištem u Crnoj Gori koje, kao jedinu djelatnost, obavlja kreditno-garantne poslove, na osnovu dozvole za rad koju izdaje Centralna banka.

Kreditno-garantni fond se osniva kao akcionarsko društvo.

Prijava za registraciju kreditno-garantnog fonda u CRPS podnosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rješenja o izdavanju dozvole za rad.

**Izdavanje dozvole za rad i sticanje kvalifikovanog učešća
u kreditno-garantnom fondu**

Član 99

Na postupak podnoženja zahtjeva i odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad kreditno-garantnog fonda primjenjuju se odredbe čl. 48, 49 i 50 ovog zakona.

Na sticanje kvalifikovanog udjela u kreditno-garantnom fondu primjenjuju se odredbe čl. 51 do 54 ovog zakona.

Osnivački kapital

Član 100

Minimalni iznos novčanog dijela osnivačkog kapitala kreditno-garantnog fonda iznosi 1.000.000 eura.

Donirani kapital se ne tretira kao osnivački kapital iz stava 1 ovog člana.

2. Poslovanje kreditno-garantnog fonda

Kapital i regulatorni kapital

Član 101

Kapital kreditno-garantnog fonda čine:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital;
- 2) naplaćene emisije premije;
- 3) donirani kapital, ako ispunjava uslove iz člana 102 ovog zakona;
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 5) obračunata dobit u tekućoj godini;
- 6) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja.

Regulatorni kapital kreditno-garantnog fonda čini iznos kapitala iz stava 1 ovog člana, umanjen za:

- 1) nepokrivene gubitke iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) knjigovodstvenu vrijednost stečenih sopstvenih akcija.

Kreditno-garantni fond je dužan da održava regulatorni kapital najmanje u nivou minimalnog novčanog iznosa osnivačkog kapitala iz člana 100 stav 1 ovog zakona.

Donirani kapital

Član 102

Kreditno-garantni fond može primati donacije od međunarodnih organizacija i drugih donatora.

Donacija ima tretman doniranog kapitala kreditno-garantnog fonda, ako:

- 1) je neopoziva i uplaćena u gotovom novcu, sa ciljem podrške aktivnostima kreditno-garantnog fonda;
- 2) u slučaju stečaja ili likvidacije kreditno-garantnog fonda donacija ima tretman akcionarskog kapitala.

Donirani kapital se uključuje u regulatorni kapital najviše do visine nominalnog iznosa akcionarskog kapitala kreditno-garantnog fonda.

Raspodjela dobiti

Član 103

Ostvarena dobit, u slučaju kada kreditno-garantni fond u strukturi kapitala ima akcionarski i donirani kapital, raspodjeljuje se tako što se ukupno ostvarena dobit razvrstava na dobit po osnovu akcionarskog kapitala i dobit po osnovu doniranog kapitala, srazmjerno odnosu akcionarskog i doniranog kapitala.

Dobit po osnovu doniranog kapitala, utvrđena u skladu sa stavom 1 ovog člana pripisuje se doniranom kapitalu i ne smije da se koristi za isplatu dividende akcionarima.

Koeficijent multiplikacije

Član 104

Koeficijent multiplikacije kreditno-garantnog fonda predstavlja odnos ukupnog iznosa garancija izdatih od strane kreditno-garantnog fonda i iznosa regulatornog kapitala, umanjen za iznos otkupljenih operativnih troškova kreditno-garantnog fonda u godini u kojoj se izračunava regulatorni kapital.

Koeficijent multiplikacije se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$KM = \frac{G}{RK - OT}$$

Elementi formule iz stava 2 ovog člana su:

- 1) **KM** - koeficijent multiplikacije;
- 2) **G** - ukupni iznos garancija izdatih od strane kreditno-garantnog fonda;
- 3) **RK** - iznos regulatornog kapitala;
- 4) **OT** - iznos otkupljenih operativnih troškova kreditno-garantnog fonda u godini u kojoj se izračunava regulatorni kapital.

Koeficijent multiplikacije kreditno-garantnog fonda ni u jednom trenutku ne smije da iznosi više od 5.

Limiti izloženosti

Član 105

Kreditno-garantni fond može izdati garanciju za uredno vraćanje kredita, najviše do visine 70% iznosa kredita za koji se izdaje garancija, uključujući i obračunatu kamatu.

Ukupan garantovani iznos za jednog korisnika kredita, ili grupu povezanih korisnika kredita, ne može da pređe 5% regulatornog kapitala kreditno-garantnog fonda, ni da iznosi više od 100.000 eura.

Grupom povezanih korisnika kredita, iz stava 2 ovog člana, smatraju se povezana lica utvrđena članom 51 stav 4 ovog zakona.

Plasiranje slobodnih sredstava

Član 106

Kreditno-garantni fond može slobodna sredstva da plasira isključivo u:

- 1) obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti koje je izdala Crna Gora, država članica Evropske unije ili država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru ili njihove centralne banke ili za koje garantuje Crna Gora, država članica Evropske unije ili država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru;
- 2) obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti emitovane ili neopozivo garantovane od država koje imaju rejting »A« ili bolji, utvrđen od strane rejting agencije Standard & Poor's ili ekvivalentni rejting druge međunarodno priznate rejting agencije;

- 3) obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti emitovane od strane banaka i drugih pravnih lica, pod uslovom da se kotiraju na berzi i da se njima trguje na organizovanim finansijskim tržištima i imaju rejting emitenta »A« ili bolji, utvrđen od strane rejting agencije Standard&Poor's ili ekvivalentni rejting druge međunarodno priznate rejting agencije;
- 4) depozite kod banaka koje imaju rejting »A« ili bolji, utvrđen od strane rejting agencije Standard&Poor's ili ekvivalentni rejting druge međunarodno priznate rejting agencije.

Kreditno-garantni fond je dužan da u svakom trenutku održava usklađenu rolnu strukturu potraživanja i obaveza, uključujući i potencijalne vanbilansne obaveze.

VII. UPRAVLJANJE, UPRAVLJANJE RIZICIMA, REVIZIJA I IZVJEŠTAVANJE

1. Korporativno upravljanje

Odbor direktora

Član 107

Obavezni organ pružalaca finansijskih usluga je Odbor direktora.

Za član odbora direktora pružalaca finansijskih usluga može biti izabrano samo lice koje ima visoko obrazovanje, lični ugled i iskustvo na poslovima u finansijskom sektoru.

Član odbora direktora pružalaca finansijskih usluga ne može biti lice:

- 1) nad kojim je imovinom bio otvoren stečajni postupak, odnosno sprovedeno izvršenje u značajnijem obimu;
- 2) koje je član odbora direktora ili izvršni direktor banke ili drugog pružalaca finansijskih usluga;
- 3) koje je u posljednjih 12 mjeseci radilo u Centralnoj banci na poslovima na kojima je imalo uvid u podatke o poslovanju pružalaca finansijskih usluga koji se smatraju tajnom, a koje bi poznavanje moglo da dovede do konkurentске prednosti u odnosu na druge pružaoce finansijskih usluga;
- 4) koje je bilo na rukovodnim poslovima u finansijskoj instituciji ili drugom privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim društvom otvoren stečajni postupak, osim ako Centralna banka ocijeni da ne postoji odgovornost tog lica za stečaj tog privrednog društva;
- 5) kojem je odlukom nadležnog suda izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- 6) koje je osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana odbora direktora.

Izbor člana odbora direktora vrši se uz prethodno odobrenje Centralne banke

Izvršni direktor

Član 108

Za izvršnog direktora pružalaca finansijskih usluga može biti izabrano samo lice za čiji izbor su ispunjeni uslovi koji su članom 107 ovog zakona

propisani za člana odbora direktora pružaoce finansijskih usluga i koje ima iskustvo za vođenje poslova pružaoce finansijskih usluga.

Izbor člana izvršnog direktora vrši se uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Izvršni direktor je zaposlen kod pružaoce finansijskih usluga, sa punim radnim vremenom.

Odlučivanje o izdavanju odobrenja

Član 109

O zahtjevu za izdavanje odobrenja iz člana 107 stav 4 i člana 108 stav 2 ovog zakona Centralna banka odlučuje u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Uz zahtjeve iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija koja je utvrđena propisom Centralne banke.

2. Upravljanje rizicima

Sistem upravljanja rizicima

Član 110

Pružalac finansijskih usluga je dužan da uspostavi, održava i unapređuje efektivan sistem upravljanja rizicima, kojim se omogućava identifikacija, mjerenje, procjena i kontrola rizika kojima je izložen u svom poslovanju.

Centralna banka propisuje minimalne standarde za upravljanje rizicima kojima su pružaoce finansijskih usluga izloženi u svom poslovanju, uključujući i klasifikaciju stavki bilansne i vanbilansne aktive po osnovu kojih su pružaoce finansijskih usluga izloženi kreditnom riziku.

Procedure za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizicima, u skladu sa propisima, standardima i pravilima struke, pružalac finansijskih usluga propisuje općim aktima, koji sadrže procedure:

- 1) za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika;
- 2) za upravljanje rizicima;
- 3) kojima se obezbjeđuje kontrola i dosljedna primjena svih internih procedura pružaoce finansijskih usluga u vezi sa upravljanjem rizicima; i
- 4) za redovno izvještavanje organa pružaoce finansijskih usluga o upravljanju rizicima.

3. Sistem interne kontrole i spoljna revizija

Sistem interne kontrole

Član 111

Pružalac finansijskih usluga je dužan da uspostavi, održava i unapređuje efikasan i efektivan sistem interne kontrole, koji odgovara veličini i složenosti njegovog poslovanja, koji se obezbjeđuje kroz:

- 1) efikasnost i efektivnost izvršavanja poslova na svim nivoima nadležnosti;
- 2) pouzdanost, blagovremenost i potpunost finansijskih i drugih informacija o poslovanju pružaoce finansijskih usluga; i

- 3) usklađenost poslovanja pružaoца finansijskih usluga sa zakonom i općim aktima pružalaca finansijskih usluga.

Osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole

Član 112

Pružalac finansijskih usluga je dužan da uspostavi osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, kojima se:

- 1) obezbjeđuje procjena i adekvatnost funkcionisanja sistema interne kontrole u kontinuitetu;
- 2) uspostavlja i razvija procedure identifikacije, procjene, kontrole i limitiranja svih značajnih rizika u poslovanju;
- 3) utvrđuje efikasna organizaciona struktura pružaoца finansijskih usluga;
- 4) općim i drugim aktima pružaoца finansijskih usluga precizno utvrđuju ovlaštenja i odgovornosti na svim nivoima;
- 5) uspostavlja efikasnost informacionog sistema u funkciji sistema interne kontrole; i
- 6) utvrđuju smjernice za stalni nadzor i periodičnu kontrolu efektivnosti, razvoja i usavršavanja sistema interne kontrole.

Kontrola upravljanja i računovodstva

Član 113

Sistemom interne kontrole prvenstveno se obuhvata kontrola u oblasti upravljanja i računovodstva.

Kontrolom u oblasti upravljanja, kao minimum se obuhvata:

- 1) uspostavljanje, praćenje i razvoj organizacione strukture pružaoца finansijskih usluga, sa utvrđenim pojedinačnim dužnostima i ovlaštenjima;
- 2) nadgledanje postupaka i evidencija koje se odnose na odlučivanje o poslovnim transakcijama na svim nivoima rukovođenja.

Kontrolom u oblasti računovodstva kao minimum se obuhvata kontrola poštovanja planova, politika i procedura koji obezbjeđuju:

- 1) izvršavanje poslovnih transakcija u skladu sa odlukama organa pružaoца finansijskih usluga;
- 2) blagovremeno i tačno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih transakcija, koje omogućava izradu finansijskih izvještaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Spoljna revizija

Član 114

Pružalac finansijskih usluga je dužan da obezbijedi nezavisnu spoljnu reviziju godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Pružalac finansijskih usluga je dužan da Centralnoj banci, najkasnije u roku od pet mjeseci od isteka poslovne godine na koju se odnosi godišnji finansijski izvještaj, dostavi:

- 1) godišnji finansijski izvještaj i konsolidovani finansijski izvještaj;

- 2) izvještaj o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Poslovna godina jednaka je kalendarskoj godini.

Lica koja obavljaju reviziju iz stava 1 ovog člana dužna su da, bez odlaganja, obavijeste Centralnu banku o:

- 1) utvrđenim nepravilnostima ili činjenicama i okolnostima koje mogu ugroziti poslovanje pružaoca finansijskih usluga; i
- 2) okolnostima koje su, u skladu sa ovim zakonom, razlozi za oduzimanje dozvole za rad pružaoca finansijskih usluga.

4. Izvještavanje

Izvještavanja Centralne banke

Član 115

Pružalac finansijskih usluga je dužan da priprema i u propisanim rokovima dostavlja Centralnoj banci tajne izvještaje i druge podatke o finansijskom stanju i poslovanju.

Propisom Centralne banke utvrđuju se vrste, forma, sadržaj izvještaja i podataka iz stava 1 ovog člana i rokovi za dostavljanje Centralnoj banci.

Pored izvještaja dostavljenih u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, pružalac finansijskih usluga je dužan da, na zahtjev Centralne banke, dostavi dodatne izvještaje i informacije od značaja za vršenje kontrole poslovanja ili za izvršavanje drugih poslova iz nadležnosti Centralne banke.

VIII. ORGANIZACIONI DJELOVI I RESTRUKTURIRANJE PRUŽALACA FINANSIJSKIH USLUGA

Osnivanje organizacionih djelova i zavisnih pravnih lica

Član 116

Pružalac finansijskih usluga može u Crnoj Gori i inostranstvu da osniva filijale, predstavništva i druge organizacione djelove koji nemaju svojstvo pravnog lica (u daljem tekstu: djelovi društva) i zavisna pravna lica.

Osnivanje zavisnih pravnih lica i djelova društva u inostranstvu vrši se uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 2 ovog člana podnosi se dokumentacija utvrđena propisom koji donosi Centralna banka.

Centralna banka može odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 2 ovog člana ako osnivanje dijela društva nije ekonomski opravdano, ili ako bi osnivanjem zavisnog pravnog lica ili dijela društva u inostranstvu bilo otežano ostvarivanje kontrolne funkcije Centralne banke.

Restrukturiranje pružalaca finansijskih usluga

Član 117

Pružalci finansijskih usluga mogu se restrukturirati:

- 1) spajanjem dva pružaoca finansijskih usluga koji na osnovu odobrenja Centralne banke obavljaju istu djelatnost, i to:
 - osnivanjem novog pružaoca finansijskih usluga,

- pripajanjem jednog pružaoca finansijskih usluga drugom pružaocu finansijskih usluga (u daljem tekstu: društvo preuzimalac);
 - 2) podjelom na dva ili više pružalaca finansijskih usluga; ili
 - 3) odvajanjem uz osnivanje jednog ili više pružalaca finansijskih usluga.
- U slučaju restrukturiranja pružalaca finansijskih usluga Centralnoj banci se podnose sljedeći zahtjevi:
- 1) u slučaju spajanja koje se vrši osnivanjem novog pružaoca finansijskih usluga, učesnici u spajanju podnose Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad novog pružaoca finansijskih usluga koji nastaje spajanjem;
 - 2) u slučaju spajanja koje se vrši pripajanjem, društvo preuzimalac podnosi Centralnoj banci zahtjev za izdavanje odobrenja za pripajanje drugog pružaoca finansijskih usluga;
 - 3) u slučaju podjele na dva ili više pružalaca finansijskih usluga, društvo koje se restrukturira podjelom podnosi Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad pružalaca finansijskih usluga koji nastaju podjelom; i
 - 4) u slučaju restrukturiranja odvajanjem uz osnivanje jednog ili više pružalaca finansijskih usluga, pružalac finansijskih usluga koji se restrukturira istovremeno podnosi Centralnoj banci zahtjev za davanje odobrenja za prenos dijela svoje imovine i obaveza na jednog ili više pružalaca finansijskih usluga koji se osnivaju (u daljem tekstu: novi pružaoci finansijskih usluga) i zahtjev za izdavanje dozvole za rad novih pružalaca finansijskih usluga.
- Propisom Centralne banke utvrđuje se dokumentacija koja se podnosi uz zahtjev iz stava 2 ovog člana.

Odlučivanje o zahtjevima

Član 118

O zahtjevima iz člana 117 stav 2 ovog zakona Centralna banka odlučuje u roku od 90 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Centralna banka će:

- 1) izdati dozvole za rad iz člana 117 stav 2 tač. 1, 3 i 4 ovog zakona ako su ispunjeni uslovi za izdavanje odgovarajuće dozvole za rad, propisani ovim zakonom;
- 2) izdati odobrenje za pripajanje iz člana 117 stav 2 tačka 2 ovog zakona ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - pripajanje ne ugrožava finansijsko stanje društva preuzimaoca,
 - društvo preuzimalac posjeduje sistem organizacije, upravljanja, odlučivanja i informacione tehnologije koji mu omogućava da pružaoca finansijskih usluga potpuno integriše u svoj sistem, na način koji ne ugrožava njegovo funkcionisanje,
 - pripajanje je ekonomski opravdano;
- 3) izdati odobrenje za prenos dijela imovine i obaveza iz člana 117 stav 2 tačka 4 ovog zakona, ako:
 - prenos imovine i obaveza ne pogoršava finansijsku poziciju podnosioca zahtjeva, i

- nakon prenosa imovine i obaveza podnosilac zahtjeva zadržava usklađenost svog poslovanja sa zakonom.

IX. ZAŠTITA KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA

Osnovna načela zaštite korisnika finansijskih usluga

Član 119

Osnovna načela zaštite interesa korisnika finansijskih usluga, u smislu ovog zakona, su pravo na:

- 1) ravnopravan odnos sa pružaocem finansijskih usluga;
- 2) zaštitu od diskriminacije;
- 3) informisanje;
- 4) određenost ili odredivost ugovorne obaveze;
- 5) zaštitu prava i interesa.

Korisnikom finansijskih usluga, u smislu ovog zakona, smatra se fizičko lice koje koristi ili je koristilo finansijske usluge iz ovog zakona ili se obratilo pružaocu finansijskih usluga radi korištenja tih usluga.

Opšti uslovi poslovanja

Član 120

Općim uslovima poslovanja, u smislu ovog zakona, smatraju se uslovi poslovanja koji se primjenjuju na korisnike finansijskih usluga, uslovi za uspostavljanje odnosa između korisnika finansijskih usluga i pružaoca finansijskih usluga i postupak međusobne komunikacije, kao i uslovi obavljanja poslovanja između korisnika finansijskih usluga i pružaoca finansijskih usluga.

Pružalac finansijskih usluga je dužan da na vidnom mjestu u svojim poslovnim prostorijama i na svojoj internet stranici, istakne opće uslove poslovanja.

Zabrana uslovljavanja korisnika finansijskih usluga

Član 121

Pružalac finansijskih usluga ne smije zaključivanje ugovora sa korisnikom finansijskih usluga da uslovljava korištenjem drugih usluga ili usluga drugih lica, koje nijesu u vezi sa osnovnim poslom.

Pravo na obavještanje

Član 122

Korisnik finansijskih usluga ima pravo da od pružaoca finansijskih usluga, bez naknade, dobije informacije, podatke i instrukcije koje su u vezi sa njegovim ugovornim odnosom sa pružaocem finansijskih usluga, na način i u rokovima utvrđenim ugovorom.

Prigovor korisnika finansijskih usluga

Član 123

Korisnik finansijskih usluga, ima pravo da u pisanoj formi podnese prigovor pružaocu finansijskih usluga, ako smatra da se pružalac finansijskih usluga ne pridržava ugovornih obaveza.

Pružalac finansijskih usluga je dužan da dostavi pisani odgovor na prigovor iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.

Druga zaštita

Član 124

Korisnik finansijskih usluga koji je nezadovoljan odgovorom na prigovor iz člana 123 stav 2 ovog zakona ili mu odgovor nije dostavljen u propisanom roku, ima pravo na zaštitu u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka.

X. POSLOVNA TAJNA

Pojam poslovne tajne

Član 125

Podaci i informacije o klijentima do kojih pružalac finansijskih usluga dođe u toku poslovanja, predstavljaju poslovnu tajnu.

Obaveza čuvanja poslovne tajne

Član 126

Članovi organa pružaoca finansijskih usluga, zaposleni kod pružaoca finansijskih usluga i druga lica koja u obavljanju poslova sa ili za pružaoca finansijskih usluga dođu u posjed podataka i informacija iz člana 125 ovog zakona, dužni su da za vrijeme i poslije prestanka rada kod pružaoca finansijskih usluga, čuvaju tajnost podataka i informacija i ne smiju ih koristiti u svoju ili nu korist ili ih učiniti dostupnim trećim licima.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

1) svi podaci i informacije iz člana 125 ovog zakona mogu se učiniti dostupnim:

- Centralnoj banci,
 - nadležnom sudu,
 - nadležnom državnom tužilaštvu i organu uprave nadležnom za poslove policije za potrebe gonjenja učinilaca krivičnih djela,
 - drugim licima, uz saglasnost lica na koje se ti podaci odnose;
- 2) organu nadležnom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma mogu se učiniti dostupnim podaci u skladu sa zakonom kojim se reguliše sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- 3) podaci o zaduženju klijenta pružaoca finansijskih usluga i urednosti plaćanjima obaveza mogu se učiniti dostupnim licima koja po osnovu tog zaduženja imaju potencijalnu obaveznu prema pružaocu finansijskih usluga, kao garanti, garant i slično;
- 4) drugom učesniku u poslu mogu se učiniti dostupnim podaci koji su potrebni za realizaciju posla koji pružalac finansijskih usluga može da obavlja u skladu sa ovim zakonom.

Postupanje sa podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu

Član 127

Lica, koja u skladu sa članom 126 ovog zakona dođu u posjed podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu, dužni su da te podatke koriste isključivo u svrhu za koju su dobijeni i ne smiju ih učiniti dostupnim trećim licima, osim u slučajevima propisanim zakonom.

XI. KONTROLA POSLOVANJA

1. Vršenje kontrole poslovanja pružalaca finansijskih usluga

Kontrola poslovanja

Član 128

Kontrolu poslovanja pružalaca finansijskih usluga kojima je izdala dozvolu za rad u skladu sa ovim zakonom vrši Centralna banka.

Kontrola iz stava 1 ovog člana obuhvata ocjenu usklađenosti poslovanja pružalaca finansijskih usluga sa ovim i drugim zakonom.

Centralna banka utvrđuje učestalost i obim kontrole iz stava 2 ovog člana, uzimajući u obzir vrstu i složenost poslova koje pružalac finansijskih usluga obavlja i stepen rizika njegovog poslovanja.

Način vršenja kontrole

Član 129

Kontrolu poslovanja pružaoce finansijskih usluga Centralna banka vrši:

- 1) analizom izvještaja, informacija i drugih podataka koje pružalac finansijskih usluga dostavlja u skladu sa ovim zakonom, informacija i podataka koje dostavlja na zahtjev Centralne banke i drugih podataka o poslovanju pružaoce finansijskih usluga kojima raspolaže Centralna banka (u daljem tekstu: posredna kontrola);
- 2) neposrednim pregledom poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije kod pružaoce finansijskih usluga i kod drugog učesnika u poslu koji je predmet kontrole (u daljem tekstu: neposredna kontrola).

Kontrolu poslovanja vrše zaposleni u Centralnoj banci koje Centralna banka ovlasti za vršenje tih poslova.

Za obavljanje pojedinih zadataka u postupku kontrole koji zahtijevaju uga specijalistička znanja Centralna banka može da ovlasti i lica koja nijesu zaposlena u Centralnoj banci.

Centralna banka obavještava pružaoce finansijskih usluga o planiranoj neposrednoj kontroli, po pravilu, deset radnih dana prije početka kontrole.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, ako iz izvještaja i informacija koje posjeduje Centralna banka proizilazi da postoje nepravilnosti koje mogu biti od značaja za sigurnost i stabilnost poslovanja pružaoce finansijskih usluga, neposredna kontrola može početi i bez prethodne najave.

Pružalac finansijskih usluga je dužan da ovlaštenim licima Centralne banke omogućiti nesmetano vršenje neposredne kontrole i obezbijediti odgovarajuće uslove za obavljanje te kontrole.

Neposredna kontrola

Član 130

Pružalac finansijskih usluga je dužan da ovlaštenom licu Centralne banke omogućiti da obavi neposrednu kontrolu u sjedištu pružaoca finansijskih usluga i na drugim mjestima na kojima pružalac finansijskih usluga, ili drugo lice na osnovu njegovog ovlaštenja, obavlja poslove u vezi sa kojima se sprovodi kontrola.

Pružalac finansijskih usluga je dužan da ovlaštenom licu Centralne banke omogućiti uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i administrativne ili poslovne evidencije, kao i kontrolu informacione tehnologije i drugih pratećih tehnologija, u obimu potrebnom za obavljanje kontrole.

Pružalac finansijskih usluga je dužan da ovlaštenom licu Centralne banke učini dostupnim elektronske zapise, kopije poslovnih knjiga, druge poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije, u papirnoj formi ili u formi elektronskog zapisa na mediju, kao i da obezbijedi odgovarajući pristup sistemu za upravljanje bazama podataka koje koristi.

Kontrola iz stava 1 ovog člana vrši se u toku radnog vremena pružaoca finansijskih usluga, a ako je zbog obima ili prirode kontrole neophodno, pružalac finansijskih usluga je dužan da omogućiti vršenje kontrole i van radnog vremena.

Zapisnik o kontroli

Član 131

O izvršenoj kontroli pružaoca finansijskih usluga sačinjava se zapisnik.

Izuzetno od stava 1 ovog člana ako se posrednom kontrolom ne utvrde nezakonitosti ili nepravilnosti u poslovanju koje zahtijevaju izricanje mjera prema pružaocu finansijskih usluga, ne sačinjava se zapisnik.

Pružalac finansijskih usluga može da dostavi Centralnoj banci primjedbe na zapisnik o izvršenoj kontroli u roku od osam radnih dana od dana njegovog prijema.

Centralna banka može neposredno da provjeri navode pružaoca finansijskih usluga sadržane u primjedbama na zapisnik o izvršenoj kontroli i, ako ih ocijeni opravdanim, sačiniti dopunu zapisnika na koju pružalac finansijskih usluga može da dostavi primjedbe u roku od tri radna dana od dana njenog prijema.

Centralna banka, u roku od osam dana od dana prijema primjedbi na zapisnik, odnosno dopune zapisnika o izvršenoj kontroli, u pisanoj formi obavještava pružaoca finansijskih usluga o njihovom prihvatanju, odnosno neprihvatanju.

Zapisnik o izvršenoj kontroli ima povjerljiv karakter i ne može se objavljivati u cjelosti ili djelimično, bez saglasnosti Centralne banke.

Mjere u postupku kontrole

Član 132

Ako pružalac finansijskih usluga, u rokovima propisanim ovim zakonom, ne dostavi primjedbe na zapisnik o izvršenoj kontroli ili dostavljenim primjedbama osnovano ne ospori nalaze iz zapisnika, odnosno dopune zapisnika u kojima su konstatovane nepravilnosti u poslovanju pružaoca finansijskih usluga, Centralna banka pružaocu finansijskih usluga izriče mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i za blagovremeno preduzimanje aktivnosti za poboljšanje sigurnosti i stabilnosti poslovanja pružaoca finansijskih usluga.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, zavisno od težine utvrđenih nepravilnosti i spremnosti pružaoca finansijskih usluga da ukloni te nepravilnosti, Centralna banka može da:

- 1) u pisanoj formi upozori pružaoca finansijskih usluga o utvrđenim nepravilnostima u poslovanju i naloži otklanjanje tih nepravilnosti u određenom roku;
- 2) zaključi sa pružaocem finansijskih usluga pisani sporazum o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti u određenom roku;
- 3) rješenjem izrekne jednu ili više mjera iz člana 134 ovog zakona; ili
- 4) oduzme pružaocu finansijskih usluga dozvolu za rad.

Rješenje o izricanju mjera

Član 133

Centralna banka rješenjem izriče mjere pružaocu finansijskih usluga, ako kontrolom utvrdi:

- 1) da je pružalac finansijskih usluga svojim radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupio suprotno zakonu;
- 2) nepravilnosti u poslovanju pružaoca finansijskih usluga koje ne predstavljaju postupanje suprotno propisima, a za koje otklanjanje nije zaključen pisani sporazum; ili
- 3) da je potrebno da pružalac finansijskih usluga preduzme odgovarajuće radnje i aktivnosti za poboljšanje poslovanja.

Rješenjem iz stava 1 ovog člana određuje se rok za sprovođenje izrečenih mjera.

Pružalac finansijskih usluga može, najkasnije 15 dana prije isteka roka iz stava 2 ovog člana, obrazloženim zahtjevom da traži produženje tog roka, o čemu Centralna banka odlučuje najkasnije do isteka roka utvrđenog rješenjem o izricanju mjera.

Vrste mjera koje se izriču rješenjem

Član 134

Rješenjem o izricanju mjera Centralna banka može da:

- 1) naloži pružaocu finansijskih usluga da ukloni utvrđene nepravilnosti u poslovanju;
- 2) naloži pružaocu finansijskih usluga da poveća kapital;

- 3) privremeno zabrani pružaocu finansijskih usluga zaključivanje novih ugovora u pojedinim ili svim poslovima, do otklanjanja utvrđenih nepravilnosti;
- 4) naloži pružaocu finansijskih usluga da razrijeđi i/ili odbora direktora i/ili izvršnog direktora i/ili drugo odgovorno lice, ako prestanu da ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom, ili postupaju suprotno odredbama ovog zakona;
- 5) naloži pružaocu finansijskih usluga da preduzme druge aktivnosti za usklađivanje poslovanja sa propisima.

Dodatne mjere prema kreditno-garantnom fondu

Član 135

Pored mjera iz člana 134 ovog zakona, Centralna banka može kreditno-garantnom fondu rješenjem da naloži i:

- 1) povećanje regulatornog kapitala;
- 2) smanjenje ili privremeno obustavljanje aktivnosti izdavanja garancija;
- 3) smanjenje koeficijenta multiplikacije.

Izveštavanje Centralne banke o izvršavanju rješenja o izricanju mjera

Član 136

Rješenjem o izricanju mjera može se utvrditi rok u kome je pružalac finansijskih usluga dužan da obavijesti Centralnu banku o sprovođenju izrečenih mjera i priloži odgovarajuće dokaze.

Ako utvrdi da izrečene mjere nijesu sprovedene, ili nijesu sprovedene u roku i na način utvrđen rješenjem iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može pružaocu finansijskih usluga izreći novu mjeru u skladu sa ovim zakonom.

Postupak nakon izricanja mjera

Član 137

Pružalac finansijskih usluga je dužan da, odmah po otklanjanju utvrđenih nepravilnosti, a najkasnije po isteku rokova za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, podnese Centralnoj banci izvještaj o otklanjanju nepravilnosti, sa odgovarajućim dokazima.

Ako na osnovu izvještaja iz stava 1 ovog člana ili neposrednom kontrolom utvrdi da su otklonjene sve utvrđene nepravilnosti u poslovanju, Centralna banka donosi zaključak kojim utvrđuje da je pružalac finansijskih usluga otklonio nepravilnosti u poslovanju.

Ako pružalac finansijskih usluga u rokovima iz stava 1 ovog člana ne otkloni utvrđene nepravilnosti, Centralna banka, na osnovu raspoloživih dokaza ili, po potrebi, na osnovu neposredne kontrole, prema pružaocu finansijskih usluga preduzima nove mjere u skladu sa ovim zakonom.

2. Oduzimanje dozvole za rad

Uslovi Član 138

Centralna banka oduzima pružaocu finansijskih usluga dozvolu za rad, ako pružalac finansijskih usluga:

- 1) ne otpočne sa obavljanjem poslova utvrđenih u dozvoli za rad u roku od šest mjeseci od dana izdavanja dozvole za rad;
- 2) duže od šest mjeseci ne obavlja poslove utvrđene dozvolom za rad;
- 3) dobije dozvolu za rad na osnovu neistinite i netajne dokumentacije i podataka;
- 4) onemogućava Centralnoj banci vršenje kontrole poslovanja;
- 5) ne sprovodi mjere koje mu je naložila Centralna banka;
- 6) ne dostavlja ili dostavlja Centralnoj banci neistinite izvještaje o svom finansijskom stanju i poslovanju;
- 7) prestane da ispunjava uslove pod kojima mu je izdata dozvola za rad;
- 8) donese odluku o dobrovoljnoj likvidaciji ili se nad pružaocem finansijskih usluga otvori stečajni postupak.

Dodatni uslovi za oduzimanje dozvole za rad kreditno-garantnom fondu

Član 139

Pored uslova iz člana 138 ovog zakona, Centralna banka može oduzeti kreditno-garantnom fondu dozvolu za rad i ako:

- 1) je regulatorni kapital kreditno-garantnog fonda na nivou manjem od polovine minimalnog novčanog iznosa osnivačkog kapitala, i/ili
- 2) kreditno-garantni fond ima koeficijent multiplikacije iznad propisanog nivoa.

Posljedice oduzimanja dozvole za rad

Član 140

Nakon prijema rješenja o oduzimanju dozvole za rad, pružalac finansijskih usluga dužan je da:

- 1) odmah prestane sa obavljanjem poslova na koje se oduzeta dozvola odnosila;
- 2) u roku od osam dana, dostavi CRPS-u zahtjev za odgovaranje i brisanje podataka o djelatnosti i nazivu pružaoca finansijskih usluga; i
- 3) okončati započete ugovorene poslove i nastaviti da izvještava Centralnu banku do okončanja ugovorenih poslova koje je obavljao na osnovu dozvole za rad ili do prestanka rada pružaoca finansijskih usluga.

3. Naknada za kontrolu

Naknade Centralnoj banci

Član 141

Za izdavanje dozvola za rad, odobrenja iz ovog zakona i za vršenje kontrole poslovanja pružalaca finansijskih usluga kojima je Centralna banka izdala dozvolu za rad u skladu sa ovim zakonom, plaća se naknada Centralnoj banci, i ona se visina i način plaćanja uređuju propisom Centralne banke.

4. Kontrola poslovanja drugih lica

Kontrola poslovanja lica koja pružaju finansijske usluge bez dozvole Centralne banke

Član 142

Ako postoje indicije da se neko lice bavi poslovima iz ovog zakona bez dozvole za rad Centralne banke, Centralna banka može radi prikupljanja potrebnih informacija izvršiti kontrolu poslovanja tog lica pregledom njegovih poslovnih knjiga i druge dokumentacije.

Lice iz stava 1 ovog člana dužno je da ovlaštenim kontrolorima Centralne banke omogućí i uvid u dokumentaciju i poslovanje tog lica.

XII. SARADNJA CENTRALNE BANKE SA DRUGIM ORGANIMA I REGISTAR PRUŽALACA FINANSIJSKIH USLUGA

Saradnja sa organima nadzora u Crnoj Gori

Član 143

Centralna banka može, na osnovu sporazuma o saradnji, saradivati sa drugim organima u Crnoj Gori nadležnim za kontrolu, odnosno nadzor subjekata iz finansijskog sektora, razmjenom informacija potrebnih za ostvarivanje funkcije kontrole.

Dostavljanje informacija i obavještenja iz stava 1 ovog člana ne smatra se povredom tajnosti podataka.

Nadležni organ iz stava 1 ovog člana dužan je da informacije i obavještenja, koje primi u skladu sa stavom 1 ovog člana, i uva kao povjerljive i može ih koristiti samo u svrhu za koju su mu dostavljeni i uiniti dostupnim trećim licima samo uz saglasnost Centralne banke.

Razmjena informacija između Centralne banke i nadležnih organa stranih država

Član 144

Centralna banka može da zaključi sporazum sa jednim ili više nadležnih organa stranih država, radi obezbjeđivanja informacija i podataka potrebnih za ostvarivanje kontrole na konsolidovanoj osnovi i da uspostavlja druge oblike saradnje.

Dostavljanje informacija i obavještenja kroz oblike saradnje iz stava 1 ovog člana ne smatra se povredom tajnosti podataka.

Nadležni organ iz stava 1 ovog člana dužan je da informacije i obavještenja, koja primi u skladu sa stavom 1 ovog člana, čuva kao povjerljive i može ih koristiti samo u svrhu za koju su mu dostavljeni i učiniti dostupnim trećim licima samo uz saglasnost Centralne banke.

Registar pružalaca finansijskih usluga

Član 145

Centralna banka vodi registar pružalaca finansijskih usluga kojima je izdala dozvolu za rad u skladu sa ovim zakonom.

Registar pružalaca finansijskih usluga je javan i podaci iz registra se objavljuju na internet stranici Centralne banke.

XIII. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji pružalaca finansijskih usluga

Član 146

Novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pružalac finansijskih usluga, ako:

- 1) ne dostavi godišnji finansijski izvještaj ili izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja u roku od pet mjeseci od isteka poslovne godine na koju se finansijski izvještaji odnose (član 114 stav 2);
- 2) Centralnoj banci ne dostavi takve izvještaje i druge podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju ili ih ne dostavi u roku utvrđenom propisom iz člana 115 stav 2 ovog zakona (član 115 stav 1);
- 3) na vidnom mjestu u svojim poslovnim prostorijama i na svojoj internet stranici nema istaknute opšte uslove poslovanja (član 120 stav 2);
- 4) zaključivanje ugovora sa korisnicima finansijskih usluga uslovljava korištenjem drugih usluga ili usluga drugih lica, koje nijesu u vezi sa osnovnim poslom (član 121);
- 5) ako korisniku finansijskih usluga ne dostavi u pisanoj formi odgovor na prigovor iz člana 123 stav 1 ovog zakona u roku od 15 dana od dana njegovog prijema (član 123 stav 2);
- 6) u roku od osam dana od dana prijema rješenja o oduzimanju dozvole za rad ne dostavi CRPS-u zahtjev za odgovarajuće brisanje podataka o djelatnosti i nazivu pružaoca finansijskih usluga (član 140 stav 1 tačka 2);
- 7) nakon prijema rješenja o oduzimanju dozvole za rad ne okonča započete ugovorene poslove ili ne nastavi da izvještava Centralnu banku do okončanja ugovorenih poslova koje je obavljao na osnovu dozvole za rad ili do prestanka rada (član 140 stav 1 tačka 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice pružaoca finansijskih usluga novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 eura.

Prekršaji drugih lica

Član 147

Novčanom kaznom od 10.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) se bavi poslovima lizinga bez dozvole za rad, odnosno odobrenja Centralne banke iz člana 43 stav 1 tačka 2 i člana 44 stav 1 ovog zakona;
- 2) u svom nazivu koristi riječ *leasing* ili izvedenicu od riječi *leasing* a nema dozvolu za rad iz člana 44 stav 1 ovog zakona (član 44 stav 3);
- 3) se bavi poslovima faktoringa bez dozvole za rad, odnosno odobrenja Centralne banke iz člana 74 stav 1 tačka 2 i člana 75 stav 1 ovog zakona;
- 4) u svom nazivu koristi riječ *faktoring* ili izvedenicu od riječi *faktoring* a nema dozvolu za rad iz člana 75 stav 1 ovog zakona (član 75 stav 2);
- 5) se bavi poslovima otkupa potraživanja bez dozvole, odnosno odobrenja Centralne banke iz člana 81 stav 1 tačka 2 i člana 82 stav 1 ovog zakona;
- 6) se bavi poslovima mikrokreditiranja bez dozvole za rad Centralne banke iz člana 91 stav 1 ovog zakona;
- 7) u svom nazivu koristi riječ *mikrokreditiranje* ili izvedenicu od riječi *mikrokreditiranje*, a nema dozvolu za rad iz člana 91 stav 1 ovog zakona (član 91 stav 3);
- 8) se bavi kreditno-garantnim poslovima bez dozvole za rad Centralne banke iz člana 98 stav 1 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 6.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

XIV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih propisa

Član 148

Centralna banka će propise za sprovođenje ovog zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Realizacija zaključenih ugovora

Član 149

Ugovori o finansijskom lizingu, faktoringu i otkupu potraživanja zaključeni prije početka primjene ovog zakona i ugovori o kreditu koje su mikrokreditne finansijske institucije zaključile prije početka primjene ovog zakona, realizovaće se pod uslovima utvrdjenim tim ugovorima.

Usklađivanje poslovanja mikrokreditnih finansijskih institucija

Član 150

Mikrokreditne finansijske institucije koje, na dan pol etka primjene ovog zakona, imaju dozvolu za rad izdatu od Centralne banke, nastavljaju da obavljaju poslove mikrokreditiranja u skladu sa ovim zakonom bez izdavanja nove dozvole za rad Centralne banke.

Mikrokreditne finansijske institucije iz stava 1 ovog člana dužne su da, u roku od šest mjeseci od dana pol etka primjene ovog zakona, usklade svoja akta i poslovanje sa odredbama ovog zakona i dostave Centralnoj banci:

- 1) dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog ul ega iz člana 52 ovog zakona;
- 2) statut mikrokreditne finansijske institucije, usklađen sa zakonom;
- 3) dokaz da je ispunjen uslov iz člana 94 ovog zakona;
- 4) dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izbor članova odbora direktora i izvršnog direktora iz člana 109 ovog zakona.

Mikrokreditnim finansijskim institucijama koje ne usaglasе poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku iz stava 2 ovog člana, Centralna banka oduzeće dozvolu za rad.

Usklađivanje poslovanja lica koja obavljaju poslove finansijskog lizinga, faktoringa ili otkupa potraživanja

Član 151

Privredna društva koja, na dan pol etka primjene ovog zakona, obavljaju poslove finansijskog lizinga, faktoringa ili otkupa potraživanja, dužna su da usklade svoju organizaciju, akta i poslovanje sa odredbama ovog zakona i da dostave Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad sa propisanom dokumentacijom, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana pol etka primjene ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, banke koje na dan pol etka primjene ovog zakona obavljaju poslove lizinga ili faktoringa na osnovu dozvole za rad ili posebnog odobrenja izdatih u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka, nastavljaju da pružaju te usluge bez izdavanja novog odobrenja Centralne banke.

Lica iz stava 1 ovog člana koja u propisanom roku ne podnesu zahtjev za izdavanje dozvole ili zahtjev bude odbijen, dužna su da odmah po isteku roka za podnoženje zahtjeva za izdavanje dozvole, odnosno odmah po dobijanju rješenja kojim je odbijen zahtjev za izdavanje dozvole, prestanu sa obavljanjem poslova za koje je obavljanje potrebna dozvola Centralne banke.

Prestanak važenja

Član 152

Danom pol etka primjene ovog zakona prestaje da važe Zakon o finansijskom lizingu ("Službeni list RCG", broj 81/05), poglavlje IX. i čl. 149 do 164 Zakona o bankama ("Službeni list CG" br. 17/08 i 44/10), član 129 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11), član 28 st. 6 i 9 Zakona o potrošačkim

kreditima (ŽSlužbeni list CGŋ broj 35/13), Odluka o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u mikrokreditnim finansijskim institucijama (ŽSlužbeni list CGŋ broj 24/09, 41/09 i 61/12) i Odluka o uslovima za obavljanje kreditno garantnih poslova (ŽSlužbeni list CGŋ broj 42/08).

Stupanje na snagu

Član 153

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u ŽSlužbenom listu Crne Goreŋ a primjenjiva e se nakon isteka roka od šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

**IZVJEŠTAJ
O JAVNOJ RASPRAVI O NACRTU ZAKONA
O FINANSIJSKOM LIZINGU, FAKTORINGU, OTKUPU POTRAŽIVANJA, MIKROKREDITIRANJU I KREDITNO-
GARANTNIM POSLOVIMA**

Tekst Nacrta zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima je 12. jula 2017. godine objavljen na sajtu Ministarstva finansija, sa pozivom da se sva zainteresovana lica uključe u javnu raspravu. Javna rasprava o Nacrtu zakona je otvorena do 1. septembra 2017. godine.

Tokom javne rasprave Ministarstvu finansija su dostavljeni sledeći komentari i sugestije:

Institucija	Dostavljeni komentari/sugestije	Komentar
"Porsche leasing" d.o.o. Podgorica	Člana 39 U pomenutom predlogu zakona, član 39 predviđa da je lizing društvo društvo sa sjedištem u CG koje kao jedinu djelatnost obavlja poslove finansijskog lizinga. U stavu 2 propisano je da lizing društvo može obavljati i srodne i povezane poslove, dok u stavu 3 se kaže da u svom nazivu ili nazivu svojih usluga riječi lizing može upotrebljavati samo društvo koje ima dozvolu Centralne banke za obavljanje lizinga. Član 39 inače definiše te dodatne poslove pa kaže da lizing društvo može da obavlja prodaju, davanje u zakup ili drugu oblik stavljanja u promet predmeta lizinga vraćeni društvu. Suštinski je nejasno da li je po ovom zakonu lizing društvu dozvoljeno i davanje u zakup novih vozila ili samo vraćeni vozila. Ovo posebno iz razloga što se pomenuta odredba može protumačiti i na način da zakup novih vozila od strane lizing društva nije dozvoljen.	Prihvaćeno: Zakonom će se definisati mogućnost obavljanja poslova operativnog lizinga od strane lizing društava, što će omogućiti zaključivanje ugovora o zakupu bez prava otkupa (operativni lizing) za sve dozvoljene predmete lizinga

	kapitala i dokaze o izvorima tih sredstava", što po prirodi stvari implicira situaciju u kojoj bi taj osnivač ki kapital morao biti novčani. U cilju otklanjanja predmetne nedoumice koja se tiče buduće primjene ovog zakona, potrebno je pojasniti da li je obavezna posebna uplata novčanih sredstava na ime osnivača kog kapitala, ili se pak osnivač ki kapital može uvelati iz neraspoređene dobiti, te u konačnom, neophodno je pojasniti da li osnivač ki kapital lizing društva koji iznosi 125.000 eura mora biti novčani kapital ili isti može da se sastoji iz nenovčanih sredstava, te u bi u tom slučaju trebalo razjasniti sporno pitanje koje se tiče pomenute izjave osnivača o uplati novčanog iznosa osnivača kog kapitala.	
Heta Asset Resolution d.o.o. Podgorica i Heta Asset Resolution Leasing d.o.o. Podgorica	Član 33 Član 33 Nacrta Zakona u koliziji je sa važećim Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju koji predviđa da prigovor na rješenje o izvršenju koje je donijeto na osnovu izvršne isprave ne odlaže izvršenje. Ovaj član predmetnog Nacrta propisuje da je pravosnažno rješenje o izvršenju osnov za vraćanje predmeta lizinga, što implicira da tek nakon proteka roka za prigovor ili rješavanja po prigovoru primalac lizinga ima obavezu da vrati predmet lizinga. Smatramo da Nacrt Zakona nije dovoljno jasno definisao kompetencije Centralne banke Crne Gore u vezi sa značajnim pitanjima kao što su: odobrenje Centralne banke Crne Gore u vezi sa promjenom vlasništva nad kompanijom koja ima karakter finansijske institucije, odobrenje za promjenu upravljačke strukture kompanije, kao i druga pitanja koja su u vezi sa obaveznim odobrenjima regulatora.	Nije prihvaćeno Nema pravnih smetnji da se ovim zakonom propiše rješenje drugačije od rješenja propisanog Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju. Prihvaćeno: Zakonom će se detaljno urediti korporativno upravljanje kod pružalaca finansijskih usluga, kao i uslovi za promjenu njihove vlasničke i upravljačke strukture.
Montenegro Business Alliance	Član 6 stav 2 - Treba dodati i poseban oblik lizinga tzv. Sales and lease back u kome su isporučilac i primalac lizinga isto lice.	Prihvaćeno: Unijeće se odredba po kojoj

	isporuči ilac i primalac lizinga mogu biti isto lice. Nije prihvaćeno Radi pravne sigurnosti svih učesnika u poslu, mora postojati ugovor o isporuci predmeta lizinga. Prihvaćeno Na odgovarajući način može biti uređeno regulisanje prava i obaveza ugovornih strana kod <i>resale and lease back</i> lizinga. Prihvaćeno: Izvršeno se odgovarajući a izmjena u Zakonu. Nije prihvaćeno: Važeća rješenja su odraz prakse koja pretpostavlja neukostima primaoca lizinga u odnosu na davaoca lizinga i isporučioca lizinga, koji imaju profesionalna znanja iz ove oblasti, bolje prepoznaju rizike koji mogu proizaći iz tih
	Član 9 stav 1 - Trebalo bi možda dodati I Faktura, a ne samo Ugovor o isporuci, jer se najveći dio isporuka predmeta radi putem fakture. Član 11 - U vezi sa ovim članom postavlja se sledeće pitanje: da li faktura izdata od isporučioća potpisana od primaoca lizinga se može smatrati ugovorom o isporuci predmeta lizinga, što podrazumijeva dodatno tumačenje. Član 24 stav 1 - Na kraju ovog stava dodati: Osim u slučaju pomenutog <i>sale and lease back</i> slučaja, gde je sam primalac lizinga I Isporučilac. Član 25 stav 1 - Obratiti pažnju na sledeće: Ispravno stanje nije uvek pravilan izbor reda riječi, već određeno stanje, jer ponekad se predmeti/naročito polovni prodaju i u neispravnom stanju. Član 29 stav 1 - U ovom slučaju je krivac Isporučilac, ali i posredno primalac lizinga jer je odabrao Isporučioca. Što u slučaju stečajne isporučioca, a predmet je plaćen od strane Davaoca lizinga, ne može Davalac lizinga trpjeti gubitak. Kosi se sa odredbom iz člana 26.

	Član 29 stav 4 - Primalac ne može raskinuti ugovor kada je Davalac lizinga isplatio predmet po njegovoj specifikaciji od isporuž ioca po njegovoj želji, jer što í emo sa predmetom koji smo platili, kasnila isporuka 10 dana, primalac raskinuo ugovor i uzeo svoje uš eđ e od davaoca lizinga? Taj predmet ne možemo da prodamo po cijeni po kojoj smo ga kupili. Član 30 - Po našem mišljenju ovaj član nije dobro koncipiran i nejasno je napisan. Takođe, nije u skladu sa članom 26.	poslova i lakše ih otkloniti ili smanjiti.
OTP Factoring Montenegro	U članu 47 prilikom definisanja pojma faktoringa, smatramo da postoji određena kontradiktornost sa samom definicijom kada se navodi da povjerilac prodaje, a faktor kupuje predmet faktoringa i usluga koje treba da se izvrše tom prilikom, pri čemu se posebno misli na uslugu pod tačkom 2) „vođenje evidencije i upravljanje predmetom faktoringa" i uslugu pod tačkom 3), jer za vršenje tih usluga, nije potrebno, čak je i protivržno da dođe do promjene vlasništva nad predmetom faktoringa (tzv. soft assignment), budući da se obje mogu vršiti u svojstvu punomoćnika, gdje bi faktoring društvo, u ime i za račun povjerioca ili u svoje ime, a za račun povjerioca, vršilo predmetne usluge, uz dobijanje određene provizije/naknade, s tim što bi se kod naplaćivanja cjelokupan naplaćeni iznos prenosio povjeriocu, uz odbitak pomenutih provizija/naknada. Dakle, nije neophodan prelaz vlasništva kod ove dvije usluge, štaviše ukoliko dođe do promjene vlasništva, onda više ne postoji pojam bilo kakve usluge koja se vrši povjeriocu, jer je ta usluga iscrpljena u isplati kupoprodajne cijene i to potraživanje kada postane vlasništvo faktora istim može da se raspolaže kako on želi i u tom pravcu predlažemo: - da se u prvoj rečenici čl. 47 definiše da faktoring posao, osim konstrukcije „povjerilac prodaje, faktor kupuje", predstavlja i davanje punomoćja/ovlaštenja za vršenje usluga pod tačkom 2) i 3), u ime i za račun povjerioca ili u ime faktora, a za račun povjerioca Osim prednjeg, smatramo da treba dati definiciju usluge „preuzimanje rizika naplate predmeta faktoringa" jer svaka kupovina potraživanja predstavlja određeni rizik po naplatu istog za lice koje kupuje, tako da ova „usluga" zapravo i ne	Prihvaćeno: Definicija faktoringa iz Nacrta zakona koja se zasnivala na definiciji iz UNDOIT konvenciji, izmijenila se na odgovarajući način kojim se otklanjaju nedoumice sadržane u komentarima datim na Nacrt zakona.

	predstavlja i inidbu koju faktor treba da uradi, budući da samom kupovinom, taj rizik on već preuzima, osim ako nije riječ o faktoringu sa regresom. 2. U članu 48 data je definicija predmeta faktoringa, gdje je navedeno da isti predstavlja potraživanje, koje može biti postojeće ili buduće, dospjelo ili nedospjelo, ukupno ili djelimično i kratkoročno, međutim, u obrazloženju koje je dato u nacrtu zakona, na str. 47, kada se objašnjava razlika između faktoringa i otkupa potraživanja, rečeno je da predmet faktoringa mogu biti samo nedospjela kratkoročna potraživanja, dok otkup potraživanja pretpostavlja (mada nije eksplicitno rečeno) dospjela i dugoročna potraživanja, što je protivrječno predloženom tekstu odredbe čl. 48, u kom pravcu treba dati objašnjenje na šta se konačno mislilo kada je ova odredba pisana, tj. da li faktoring zaista obuhvata i dospjela potraživanja ili su ona rezervisana za djelatnost otkupa potraživanja. 3. U članu 49, a shodno komentaru iz tačke 1. ovog dokumenta, smatramo da u definiciji „faktora“, pored toga da isti kupuje predmet faktoringa, treba dodati da isti, na osnovu punomoćja/ovlaštenja povjerioca, vrši usluge iz čl. 47 st. 1 tačka 2) i 3). 4. U vezi članu 50, osim navođenja da faktor ima pravo na naknadu, smatramo da uslugu iz čl. 47 st. 1 tačka 1) „finansiranje povjerioca na osnovu kupoprodaje predmeta faktoringa“ treba isključiti iz režima naknade, jer faktor u ovoj situaciji plaća povjeriocu kupoprodajnu cijenu obično uz određeni diskont, dok povjerilac prije dospelosti i uz izvjesnost ispunjenja obaveze dobija novčana sredstva, tako da se isplatom te, umanjene cijene, iscrpljuje faktoring naknada koja se pominje u ovom članu. Ovdje je jedino moguće propisati određene provizije za obradu predmeta, kao što je slučaj kod davanja kredita od strane banaka i mikro-kreditnih institucija, pa u tom pravcu predlažemo da se ova odredba dodatno definiše na način kako je sugerisano. 5. U članu 51 stav 3 kada se pominje odgovornost povjerioca zbog nenaplaćenog predmeta faktoringa, navodi se da je faktor dužan da obavijesti povjerioca o tome u roku od 8 dana. Međutim, po našem mišljenju, mora se definisati sankcija za	Prihvaćeno: Preciznije će se definisati razlika između faktoringa i otkupa potraživanja. Pojašnjenje: U pitanju je instruktivni rok.
--	--	--

	tako nešto, tj. da li ovaj rok predstavlja prekluzivni rok, po čijem isteku se ne može ostvarivati regres ili je pak riječ o instruktivnom roku čije kršenje nema pravnu težinu za realizaciju regresa. U ovom pravcu molimo pojašnjenje! 6. U članu 53 gdje se pominje domaći faktoring, navedeno je da se isti odnosi na predmet faktoringa koji se ne smatra poslom spoljne trgovine. Međutim, smatramo da predmet faktoringa nisu samo poslovi trgovine, već to mogu biti bilo koji poslovi iz kojih proistječe potraživanje koje zadovoljava kriterijume iz čl. 48, tako da predlažemo da ova odredba bude stilizovana tako da se ova vrsta odnosi na sve poslove nastale između rezidentnih lica, kako je, uostalom, slično navedeno u čl. 54 gdje se definiše međunarodni faktoring. 7. U članu 56 predlažemo da se rok od godinu dana produži jer ako su u pitanju veliki iznosi potraživanja, moguće je da dužnik ne može u ovom roku da izmiri cjelokupno potraživanje. Nač je predlog da to bude makar 3 godine. Sem toga, poletak roka „od dana prodaja predmeta...“, smatramo da treba promijeniti i formulisati kao: „od dana zaključenja ugovora o faktoringu“. Takođe, potrebno je definisati šta se smatra pod dospjelim potraživanjima, tj. da li u njih spadaju i potraživanja koja odmah dospijevaju na naplatu nakon raskida određenog ugovora (ugovor o kreditu ili drugi trajni ugovori npr.) ili će ta potraživanja potpasti pod pojam otkupa potraživanja. 8. U članu 57 smatramo da definiciju ugovora treba izmijeniti, jer kako je gore rečeno, da bi postojao faktoring posao, nije nužno da dođe do prenosa predmeta faktoringa (čl. 47 st. 1 tač. 2) i 3)). Predlažemo sledeću definiciju: „ Ugovor o faktoringu je ugovor, kod koga se faktor obavezuje da pruži jednu ili više usluga faktoringa iz čl. 47 ovog zakona, dok se povjerilac obavezuje da u zavisnosti od vrste faktoring usluga, ispuni jednu ili više sledećih obaveza: • plati odgovarajuću naknadu u slučaju ugovaranja usluga vođenja evidencije i upravljanja predmetom faktoringa, naplaćivanja predmeta faktoringa, koje se vrge po punomoćju/ovlaštenju povjerioca;	Prihvaćeno: Izvršile se odgovarajuća izmjena u Nacrtu zakona, na način da se utvrdi da se domaći faktoring odnosi na poslove nastale između rezidentnih lica. Nije prihvaćeno: Dospjela potraživanja neće biti predmet faktoringa, pa će se brisati ovaj član iz Zakona, a društva za otkup potraživanja će ugovorom određivati eventualne rokove za plaćanje dospjelih obaveza bez ograničenja. Prihvaćeno: Regulisale se izmjenom definicije faktoringa.
--	---	--

	• prenese na faktora potraživanje u slučaju da se vrgi kupoprodaja faktoringa radi vrženja bilo koje usluge iz čl. 47. U slučaju kupoprodaje predmeta faktoringa, povjerilac nije dužan plaćati bilo kakvu naknadu, osim eventualne naknade/provizije za obradu predmeta, dok je faktor dužan povjeriocu isplatiti kupoprodajnu cijenu za preneseno potraživanje, s tim što način obračuna cijene određuje sam faktor shodno svojoj poslovnoj politici. Ugovor o faktoringu mora biti zaključen u pisanoj formi. Ništav je ugovor o faktoringu koji nije zaključen u pisanoj formi. Ugovor o faktoringu se ne smatra ugovorom o kreditu, u smislu propisa kojim se uređuju kredit i zajam." 9. U članu 58 smatramo da tačka 5) nije potrebna ukoliko se vrgi kupoprodaja predmeta faktoringa, jer u toj situaciji nema plaćanja faktoring naknade, već se plaća kupoprodajna cijena, tako da ovaj član mora biti izmijenjen. Sem toga, nejasno je zašto u ugovoru mora stajati način obračuna cijene, ako je to stvar poslovne politike faktora koji to rješava svojim internim aktima, na osnovu kojih se formira ponuda za tržište. Takođe tačka 5) nije potrebna kod ugovora sa kupoprodajom predmeta faktoringa budući da to nije trajan, već trenutni ugovor, kod koga se obaveze realizuju simultano, kada dolazi i do konačnog izvršenja ugovora. Varijacije su moguće, ali i u tim slučajevima nije cjelishodno da se stavlja vrijeme trajanja ugovora. Takođe, nije jasno zašto tačke 4) i 5) moraju biti sastavni dio ugovora, kad se vrge usluge koje su trajne, jer način obračuna naknade i njen iznos, uključujući i ostale administrativne naknade treba da budu dio ponude sa kojom faktor izlazi na tržište, a koja ponuda se kreira na osnovu sopstvene poslovne strategije faktora. Najzad, smatramo da u obavezne elemente moraju biti uvrštena i sredstva obezbjeđenja, ukoliko je predmet faktoringa obezbjeđenje istima, koja se moraju	Nije prihvaćeno: Faktoring naknade, administrativne, naknade kamate i druge moguće naknade su obavezan sastojak ugovora o faktoringu zavisno od vrste faktoringa. Ovo znači da Zakon ostavlja mogućnost da neki od ovih elemenata koji ne proizilaze iz posla, neće biti ni element ugovora. Nije prihvaćeno: Sredstva obezbjeđenja ne
--	--	--

	ta! no opisati i precizirati. Tako, kod hipoteke se moraju navesti identifikacioni podaci o ugovoru o hipoteci ili zalo!noj izjavi i precizno opisati nepokretnost koja je hipotekovana. Kod mjenice i sli! njih instrumenata, mora se navesti serijski broj i podatak da li se izdaje blanko i druga vrsta mjenice, itd. Dakle, vrlo je bitno da se ova sredstva defini!u u samom ugovoru, kako bi faktor, odmah po sticanja potra!ivanja, mogao da koristi ista, bez dalje procedure koja je propisana posebnim propisima. U tom smislu obja!njenje dajemo pod ta! kom 12). 10. Članu 60 je potrebno izmijeniti jer postoji o! ita unutra!nja kontradiktornost teksta odredbe. Naime, navodi se da ugovor o faktoringu prestaje istekom roka na koji je zaklju! en, a ako roka nema, onda kad se sva PRODATA potra!ivanja naplate ili regresiraju od povjerioca. Dakle, ako je predmet ugovora vr!enje usluga koje se vr!e u ime i za ra! un povjerioca, bez prenosa vlasni!tva nad predmetom, onda ova odredba ima smisla. Me!utim, kad se vr!i prodaja, onda ista predstavlja paradoks jer kupoprodaja predmeta faktoringa predstavlja trenutani posao, koji je okon!ava odmah po zaklju! enju ugovora, uz naravno odre!ene varijacije koje ne uti! u na su!tinu ove primjedbe. Kada se izvr!i prodaja predmeta, povjerilac vi!e nije vlasnik potra!ivanja, osim ako nije posebno ugovoreno da !e postati vlasnik, ako se potra!ivanje naplati (varijanta ugovora), tako da faktor za njega ne vr!i naplatu, ve! isklju!ivo za sebe, dok kada je regres u pitanju ta odredba iz kupoprodajnog posla i dalje ostaje da va!i sve dok odre!eno ili sva potra!ivanja ne budu kona!no rije!ena, pri !emu su ostale odredbe tog ugovora ispunjene i iste ne mogu biti odr!ane na snazi. Stoga, ova odredba mora biti zahva!ena izmjenama. 11. U članu 62 predla!emo da se uredi i pitanje momenta prenosa sredstava obezbje!a, ta! nije momenta od kog faktor mo!e koristiti prava koja poti!u iz tih sredstava obezbje!enja. Dosada!nja iskustva sa procesom prenosa sredstava obezbje!enja, nakon sticanja potra!ivanja, putem ugovora o cesiji nisu ba! pozitivna, sa stanovi!ta prijemnika tog potra!ivanja, budu!i da, recimo, prenos hipoteke, koji se vr!i u katastru nepokretnosti, traje i po nekoliko godina, zbog	moraju biti bitni sastojak ugovora, !to ne predstavlja smetnju ugovornim stranama da sredstva obezbje!enja ugovore. Prihva!eno: Ne postoji posebna potreba regulisanja momenta prestanka ugovora, jer je to ve! ure!eno sistemskim zakonima ili proizilazi iz same su!tine posla i odredbi ugovora, pa !e se pomenuti !lan brisati. Nije prihva!eno: Ovo uglavnom nije problem kod faktoringa , jer se kod faktoringa u smislu ovog zakona generalno ne koriste
--	--	--

	Ilegalni prijemnik potraživanja ne može da u potpunosti da uživa svoja prava na naplatu potraživanja, koja je stekao legalnim putem. Stoga, predlažemo da se ovaj član dopuni stavom 2 i navede: „Ukoliko je predmet faktoringa koji se prenosi, obezbjeđen sredstvima obezbjeđenja (hipoteka, fiducija, mjenica, jamstvo, itd.), datum prenosa predmeta faktoringa, smatraće se ujedno i datumom kada je izvršen i prenos sredstava obezbjeđenja, bez obaveze sprovođenja procedure registracije sredstava obezbjeđenja ili njegovog upisa u javne evidencije na ime faktora, u skladu sa posebnim propisima. Prilikom ostvarivanja prava koja potiču iz sredstava obezbjeđenja prema dužniku predmeta faktoringa ili pak organu, nadležnom za sprovođenje postupka za prinudnu realizaciju prava koja potiču iz sredstava obezbjeđenja, radi dokazivanja prava, faktor je dužan jedino dostaviti ugovor o faktoringu sa dokumentima koji se odnose na osnovni posao i sredstva obezbjeđenja koja glase na povjerioca ili treće lica (hipotekarni/fiducijarni dužnik, jamac, mjenični dužnik/avalista, itd.). Ovim se ne dira u pravo faktora da sredstva obezbjeđenja registruje na svoje ime u skladu sa posebnim propisima, radi ostvarivanja drugih interesa.” Iznijeti predlog bi podrazumijevao oslobađanje faktora od obaveze knjiženja prenosa hipoteke/fiducije u katastar nepokretnosti koji postupak, kako rekosmo, iako zna biti predug, kada se i gubi smisao naplate potraživanje, a sem toga, s obzirom da se kod faktoringa bavi kratkoročnim potraživanjima, ovaj predlog još više dobija na težini, budući da su rokovi dospelosti potraživanja kratki, te da je potrebno odmah imati na raspolaganju sve mogućnosti naplate takvih potraživanja. 12. Shodno prethodnim komentarima, predlažemo da se u odredbu člana 61 inkorporira i obaveza povjerioca da da punomoćje faktoru, u slučaju da ovaj za njega vrši usluge vođenja evidencije, upravljanja i naplaćivanja predmeta faktoringa. 13. U članu 65 treba dodati da se garancija za nepostojanje zaloge i drugih tereta	ovakvi vidovi obezbjeđenja zbog kratkih rokova za plaćanja i brzog završetka određenog posla. Ali, to ne predstavlja smetnju da se ugovorom može regulisati kolateral i obaveze po tom osnovu. Ovo se pretežno odnosi na otkup dospjelih potraživanja po osnovu raskinutih ugovora, a kojim je uspostavljen kolateral na nepokretnostima, tako preuzimalac potraživanja ima već definisan tretman kolaterala, sa pravima i obavezama u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima i drugim propisima. Nije prihvaćeno: Nije potrebno posebno regulisati ovo pitanje, jer su ona uređena općim propisima.
--	---	---

	može isključiti ugovorom o faktoringu, iako se ova mogućnost implicitno nazire u st. 3 ovog Zakona, ali je potrebno jasno definisati istu, kao što je urađeno u Zakonu o obligacionim odnosima. 14. U članu 67 potrebno je pojasniti što ako je prodaja predmeta faktoringa zabranjena zakonom, da li onda ta zabrana utiče na prenos predmeta. Iz stilizacije odredbe se nazire odgovor, ali radi izbjegavanja tumačenja, potrebno je jasno definisati. 15. Član 69 sadrži određenu protivrjeđnost, jer prema sadašnjoj sadržini, čini se kao da samo banke moraju dobiti dozvolu za obavljanje faktoring poslova, dok faktoring društva ne moraju. Jasno je da treba sagledati cjelokupan zakona, ali i u ovom Zakonu mora biti jasno navedeno da poslove faktoring mogu obavljati pomenuta lica, ali samo ako imaju dozvolu. Takođe, nije jasno na koja privredna društva iz tač. 3) se misli i koji to posebni zakon, ako ovaj zakon predstavlja ključni pravni propis kojim se uređuje ova oblast, pa je u tom pravcu potrebno pojašnjenje. 16. U članu 70 potrebno je pojasniti što se podrazumijeva pod „srodnim i povezanim poslovima“ iz st.2 jer i otkup potraživanja može biti opserviran kao srodan posao faktoringu, pa je neophodno jasno odrediti ili makar deskriptivno navesti što se pod ovim pojmom može smatrati. Takođe, predložili bi da bavljenje faktoringom ne bude jedina djelatnost, ukoliko određeno društvo želi da se bavi i otkupom potraživanja, pored faktoringa, jer je očito da su vrlo bliske djelatnosti, te da nema razloga zašto bi se ograničavala društva na bavljenje samo jednom djelatnošću. Dakle, ako se uz faktoring želi obavljati otkup potraživanja, onda je to izuzetak od st. 1 čl. 70.	Nije prihvaćeno: Zakonom je mogućnost ovog isključivanja već definisana stav 2 ovog Zakona. Nije prihvaćeno: Ako je određena zabrana prometa predmeta faktoringa propisana zakonom, ne može se drugačije ugovarati. Nije prihvaćeno: Iz Nacrta zakona jasno proizilazi ko se može i pod kojim uslovima baviti poslovima faktoringa. Prihvaćeno: Odredbama zakona treba se preciznije definisati poslovi koje mogu obavljati pojedini pružaoči finansijskih usluga. Nije prihvaćeno: Intencija zakonodavca je da se razdvoje poslovi faktoringa od otkupa potraživanja, radi stvaranja uslova da se factoring društva, kao specijalizovana društva, bave samo poslovima faktoringa, u
--	---	--

	17. Odredba člana 73 nije dovoljno jasna, jer se koristi pojam „osnovni kapital“, i ija promjena se sprovodi u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o privrednim društvima, pa je potrebno da se razjasni da li se pod odrednicom „održava osnovni kapital“ podrazumijeva situacija da faktoring društvo ne smije vrći smanjenje kapitala shodno Zakonu o privrednim društvima ili pak podrazumijeva to da faktoring društvo na svom računu mora držati 125.000,00 € u svakom momentu, kao operativni kapital. 18. U članu 75 treba dati jasnu definiciju otkupa potraživanja, tj. da li se ono odnosi na dospjela ili nedospjela potraživanja, budući da nije napravljena jasna razlika između ove djelatnosti i djelatnosti faktoringa, kako je to objašnjeno pod tačkom 2 ovog akta.	smislu ovog zakona (kupovina nedospjelih potraživanja), koji omogućavaju brzi povrat sredstava za novo finansiranje, za razliku od poslova otkupa dospjelih potraživanja kod kojih postoje drugačiji ciljevi, sistemi naplate potraživanja i druge specifičnosti, koje nijesu svojstvene ciljevima i funkcionisanju poslova faktoringa. Prihvaćeno: Osnovni kapital ima značenje utvrđeno Zakonom o privrednim društvima, koji upućuje na MRS/MSFI u kojem su sadržani elementi osnovnog kapitala (uplaćeni kapital, rezerve iz dobiti, neraspoređena dobit, umanjen za gubitak iz prethodnog perioda i dr.). Taj kapital ne smije biti manji od iznosa osnivačkog kapitala. Prihvaćeno: Izmjenama odredbi o poslovima faktoringa izvršile se potpuno razgraničavanja
--	---	--

	19. U pogledu člana 76, vidjeti komentar pod tačkom 15 ovog akta. 20. U odnosu na član 77, vidjeti komentar pod tačkom 16 ovog akta. 21. U pogledu člana 80, vidjeti komentar pod tačkom 17 ovog akta. 22. U članu 122, a u vezi sa komentarom iz tačke 17 ovog akta, nije dovoljno jasno na koji način in treba da se izvrši to povećanje kapitala, naime, da li na način u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima što podrazumijeva i registraciju tog povećanja kod CRPS ili pak prostom uplatom novca do traženog iznosa s tim što se onda mora jasno odrediti koji je to iznos do kog se kapital mora povećati, da li je to minimalni iznos koji je potreban za bavljenje djelatnošću ili pak neki drugi, prema nekom diskrecionom pravu Centralne banke, što bi bio svojevrsni apsurd. Nač je predlog da to bude upisani kapital, tretiran u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i da se smanjenje, odnosno, povećanje istog vrši u skladu sa tim zakonom, budući da je kapital kategorija iz koje se firme konstantno finansiraju, pogotovo na polju poslovanja, zbog čega njegov iznos stalno varira, a usled čega se isti i tretira kao operativni kapital. Upisani, tj. osnovni kapital, s druge strane predstavlja posebnu kategoriju koja se prije svega tiče sigurnosti plaćanja obaveza prema povjeriocima i odgovornosti osnivača društva, koji do tog iznosa upisanog kapitala odgovara povjeriocima za dugove svog društva, tako da smatramo da je cjelishodnije da se ova kategorija koristi u ovom zakonu, nego operativni kapital. 23. U članu 130 smatramo da treba urediti proceduru kontrole od strane Centralne banke, na način što bi se prva faza inspekcije vršila pozivanjem lica za koje postoji sumnja da obavlja djelatnosti bez dozvole, da preda svu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanjem. Ukoliko se pak to lice ogluši o poziv, Centralna banka mora donijeti odluku o vršenju inspekcije na licu mjesta (u prostorijama tog lica), koja odluka je podložna žalbi Ministarstvu finansija i	poslova faktoringa i otkupa potraživanja Vidjeti komentare vezane za tačke 15,16 i 17. Prihvaćeno: Za pitanja koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o privrednim društvima. U tom smislu, pojmovi osnivači kapitala i osnovni kapital imaju značenje utvrđeno tim zakonom. Nije prihvaćeno: Predloženo rješenje bi nepotrebno uslođnjavalo procedure, sa istim krajnjim efektima.
--	---	--

	pokretanju upravnog spora. Isto bi se primjenjivalo i u slučaju da Centralna banka, nakon svih provjera, po njenom mišljenju, utvrdi da pomenuto lice vrši predmetne djelatnosti bez dozvole. Sugestije za moguća i druga rješenja koja nisu pomenuta u tekstu Nacrta zakona 1. Pitanje oporezivanja faktoring i djelatnosti otkupa potraživanja. Iako možda ovo pitanje spada u oblast regulisanja poreskih zakona, mišljenja smo da ovo pitanje svakako treba urediti, da li ovim zakonom ili pak izmjenom postojećih poreskih propisa. Smatramo da je neophodno utvrditi da li ova djelatnost potpada pod PDV sistem, budući da dosadašnje finansijske usluge (osim lizinga, koji nije dat pod uslovima iz čl. 46a Pravilnika o primjeni poreza na dodatu vrijednost) nisu obuhvaćene ovih vidom oporezivanja, tako da predlažemo da se ovom pitanju posveti dužna pažnja, s tim što bi sugerisali da se jednim članom ovog zakona, makar, načelno definiše koji to porezi i javne dažbine terete ove djelatnosti. Takođe, smatramo da faktoring kompanije moraju imati isti poresko-pravni tretman, kada su u pitanju poreska oslobođenja iz Zakona o porezu na promet nepokretnosti i to ona koja se odnose na banke kada stiču pravo svojine na nepokretnostima po osnovu fiducije ili hipoteke, itd. kako je to bliže opisano u čl. 12 st. 1 tač. 9 pomenutog Zakona. Razlog zašto faktoring firme moraju imati isti tretman kao i banke, jeste činjenica, da i one, između ostalog, obavljati i naplatu kreditnih potraživanja, koja banke budu prodale istima, kao što je sada slučaj i u ovom procesu i esto dolazi do preuzimanja nepokretnosti za cjelokupan ili iznos dijela duga, pa s obzirom da ovakva situacija predstavlja identičan slučaj kada banke naplaćuju svoja potraživanja, smatramo da je odnosnu odredbu potrebno primjenjivati i na faktoring i firme koje se bave otkupom potraživanja. Gtaviše, nač bi bio predlog da se sva potraživanja obezbijede fiducijom ili hipotekom tretiraju na isti način (ne samo kreditna), jer se suštinski i u tim situacijama radi o sticanju nekretnina u zamjenu za namirenje duga, a ne o sticanju nepokretnosti sa kauzom kakvu ima recimo obil na kupoprodaja nepokretnosti.	Nije prihvaćeno: Ovo je pitanje koje se uređuje poreskim zakonodavstvom.
--	---	--

	Na prednje rešenje treba nadovezati i plaćanje poreza na nepokretnosti shodno Zakonu o porezu na nepokretnosti u kom pravcu predlažemo da se nađe slično rešenje poput onog definisanom u čl. 10 st. 4 koje se primjenjuje na investitore koji na zalihama ima novoizgrađene objekte, jer i faktoring kompanije, kada stiču nepokretnosti u zamjenu za namirenje duga, te nepokretnosti takoređi drže na zalihama, budući da njihov cilj nije sticanje dobiti od istih putem izdavanja i tome slično, već isključivo naplata potraživanja, tj. pribavljanje novčanih sredstava, što je u krajnjem jedino moguće, ako se vrši prodaja tih nepokretnosti i to u smislu jednokratnog sticanja sredstava (ili pak dugoročni zakup, preko 30 godina). Stoga, predlažemo da se rešenje iz pomenutog člana zakona definiše i za ovu oblast. 2. Iako je Ustavom CG, odredbom čl. 147 zabranjena retroaktivna primjena zakona, osim u određenom slučaju, smatramo da bi se, radi izbjegavanja nedoumice, u zakon trebala ugraditi odredba o tome da se ovaj zakon primjenjuje samo za ubuduće, tj. da poslovi kupoprodaje potraživanja, koji su dosad obavljani putem ugovora o cesiji, ne potpadaju pod implementaciju ovog zakona, što je, uostalom i opći pravni princip važenja propisa, budući da je prodaja potraživanja izvršena u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, a prije stupanja na snagu ovog zakona. Razlog zašto predlažemo odredbu o zabrani retroaktivnosti ovog zakona, jeste taj što se u praksi dosada javio veliki broj slučajeva kupoprodaje potraživanja, koje su vršene od strane banaka i privrednih društava koja se bave naplatom potraživanja i koje su rađene u skladu sa zakonom o obligacionim odnosima, a koji poslovi, međutim, imaju sličnosti, ako ne i istovjetnosti sa faktoring poslovima i poslovima otkupa potraživanja koji su predloženi ovim zakonom, zbog čega u jednom trenutku može doći i do problema oko interpretacije vrste određenog pravnog posla, tj. da li je u pitanju faktoring posao ili obična cesija iz čl. 445 ZOO, a usled čega je vrlo bitno uspostaviti granicu regulisanja u vremenu cjelokupne ove oblasti, kako ne bi bilo sumnje o tome da li neki posao potpada pod ovaj ili zakon o obligacionim odnosima. Stoga, predlažemo da se u završnim odredbama zakona	Prihvaćeno: Propisalo se da se svi ranije ugovoreni poslovi okončati po već ugovorenim uslovima.
--	--	--

	inkorporira odredba sa sledećom sadržinom: „Ovaj Zakon se ne primjenjuje na pravne poslove kupoprodaje bilo koje vrste potraživanja, koji su zaključeni, prije stupanja na snagu ovog Zakona.“ Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na poslove upravljanja i naplate potraživanja, koji su započeti, prije stupanja na snagu ovog Zakona." 3. Najzad, smatramo da je relevantno da se definiše organ koji bi bio nadležan za odlučivanje u slučaju nastanka spora, tj. neslaganja između Centralne banke i faktoring i ostalih privrednih društava koja su obuhvaćena ovim zakonom, kako je to definisano u Zakonu o bankama, u nekoliko navrata. Prateći tu liniju, smatramo da je najoptimalnija solucija da se odluke Centralne banke, koje ista donosi primjenjuju i ovaj zakon smatra konačnom u upravnom postupku, te da se protiv istih može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom CG. Stoga, predlažemo sledeći tekst takve odredbe: „Odluke koje Centralna banka donosi primjenjuju i ovaj zakon, smatraju se konačnim u upravnom postupku i protiv istih se može voditi upravni spor."	Nije prihvaćeno: Odredbama člana 82 stav 1 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore propisano je da se protiv rješenja Centralne banke može tužbom pokrenuti upravni spor, te je nepotrebno ovakvo određenje unositi i u ovaj zakon.
Investiciono - razvojni fond Crne Gore A.D.	3.2 Vrste faktoringa Factoring sa regresom Član 51 Član 51, stav 5 Predlog: brisati stav 5 ili iza riječi „nakon ostvarenog regresa,, poslije takve na kraju dodati riječi i „ili na drugi način definisan ugovorom o faktoringu.,, Obrazloženje: <i>Mišljenja smo da ovaj stav treba brisati ili dodati mogućnost da se cirkulacija dokumentacije između faktora i dužnika reguliše ugovorom. Dosadašnja praksa je pokazala da klijenti u faktoringu ne traže povraćaj</i>	Nije prihvaćeno: Ovdje nije u pitanju odnos faktora i dužnika, već odnos faktora i povjerioca kod faktoringa sa regresom, u kojem se povjeriocu mora obezbijediti sva dokumentacija radi ostvarivanja daljih prava

	<i>dokumentacije po završenom faktoring poslu ili ostvarenom regresu faktora. Ovo prije svega što isti dostavljaju ovjerene kopije ili drugu dokumentaciju na osnovu koje factor vjerodostojno utvrđuje da je ostvaren promet roba ili usluga i nastao dužničko povjerilački odnos između prodavca i kupca predmeta faktoringa. Pored toga smatramo da ovako isključivo rješenje izaziva povećanje troškove poslovanja za faktora koje će opet posredno ili neposredno prenijeti na klijenta po ugovoru o faktoringu.</i> <i>I na kraj, u međusobne odnose faktora i klijenta po ovom pitanju treba ostaviti da sami rješavaju, jer su oba učesnika obavezni da u skladu sa poreskim propisima i računovodstvenim standardima u svojim finasijskim arhivama imaju vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju.</i> Obrnuti factoring Član 55 član 55, stav 3 tačka 1 <u>Predlog</u> : brisati tačku 1 <u>Obrazloženje:</u> <i>Kod obrnutog faktoringa (kako stoji i u stavu 1 ovog člana) faktor i dužnik ugovaraju plaćanje predmeta faktoringa povjeriocu. Dakle, kod obrnutog faktoringa povjerioc je pasivna strana koja samo <u>daje saglasnost</u> za promjenu dužnika, gdje umjesto dosadašnjeg dužnika na njegovo mjesto stupa faktor.</i> <i>U slučaju kada povjerilac daje zahtjev za faktoring onda to više nije obrnuti već klasični faktoring, te iz tih razloga predlažemo brisanje ove tačke.</i> <u>Predlog</u> : Poslije Člana 55 predlažemo <u>član</u> koji se odnosi na <i>Tihi ili Skriveni faktoring</i>, tako da isti glasi: Skriveni ili tihi faktoring	prema dužniku. Nije prihvaćeno: Nije neophodno vrđiti predlođenu izmjenу, jer zahtjev povjerioca istovremeno znači i njegovu saglasnost za promjenu povjerioca.
--	---	---

	<i>kao jednokratni pravni posao otkupa predmeta faktoringa. I u jednom i u drugom slučaju u pitanju je određen rok koji mora proteći dok se pravni posao na završi. Ono što je suština, kako za jedan tako i za drugi faktoring što je i ovdje istaknuto, je da ugovor prestaje da važi kada sva prodana potraživanja budu naplaćena ili u skladu sa ovim ili drugim zakonima.</i> <i>Dakle smatramo da je važno da se normativno jasno istakne da svi ugovori o faktoringu prestaju da važe kada se naplate potraživanja po istom.</i> Dokumentacija o prenosu predmeta faktoringa Član 61 član 61, stav 1 tačka 1 i 2 Predlog : predlažemo korekciju stava 1, tačka 1 i 2 tako da isti glasi : „Povjerilac je dužan da, uz prenos predmeta faktoringa faktoru, preda: 3) original ili ovjerenu kopiju ugovora o osnovnom poslu, odnosno ugovora na osnovu koga je nastao predmet faktoringa i/ili original ili ovjerenu kopiju fakture i /ili drugih dokumenata kojima se dokazuje osnov dužnik povjerilac kog odnosa i vrši identifikacija predmeta faktoringa, i 4) dokaz o obavještenju dužnika o prodaji predmeta faktoringa u skladu sa članom 63 ovog zakona, osim u slučaju Tihog ili Skrivenog faktoringa. Obrazloženje: <i>Dužničko povjerilački odnosi između poslovnih subjekata mogu nastati po raznim osnovama i smatramo da tačka 1. treba dati određenu širinu po pitanju dokumentacije koja nedvosmisleno dokazuje postojanje dužničko povjerilačkog odnosa između poslovnih subjekata. Takođe i u drugim zakonima u regionu je ostavljena ovakva mogućnost (<u>JCI carinska dokumentacija ovjerena situacija za izvedene građevinske radove, profaktura za buduća potraživanja i sl.</u>)</i> <i>Tačka 2. je dopunjena sa naznakom na specifičnost Skrivenog ili tihog faktoringa.</i> Obavještenje o prodaji predmeta faktoringa	Prihvaćeno: Izvršeno se odgovarajuća izmjena u Zakonu.
--	--	---

	Član 63 Predlog : dodati stav 2 koji predlažemo da glasi : „Obavještenje se može zaključiti za pojedinačni predmet faktoringa ili za sve predmete faktoringa za vrijeme trajanja ugovora o faktoringu.,, <u>Obrazloženje:</u> <i>Praksa je pokazala da se ugovor o faktoringu u klasičnom faktoringu u principu zaključuje na vremenski period od jedne godine kojim prilikom se i definiše predmet faktoringa, te se Obavještenjem obuhvata čitav period ugovora. Ugovori o faktoringu za pojedinačni otkup predmeta faktoringa ređe se sačinjavaju i isti se završava kada se taj pravni posao isplati. Iz tih razloga poželjno je da se prvobitni povjerilac i dužnik prije potpisivanja ugovora o faktoringu izjasne putem Obavještenja o tome koji je period i predmet obuhvaćen ugovorom.</i> Isplata predmeta faktoringa Član 64 <u>Predlog : Poslije stava 2, predlažemo novi stav 3. koji bi glasio :</u> „Faktor je dužan da nakon izvršene naplate potraživanja od dužnika odmah, a najdalje u roku od tri dana, isplatiti razliku fakture do punog iznosa povjeriocu predmeta faktoringa, umanjenu za plaćeni avans kao i za ugovorenu faktoring kamatu na dati avans, i druge troškove, ukoliko je tako definisano ugovorom.,, <u>Obrazloženje :</u> <i>U funkcionisanju faktoringa, osim kod obrnutog faktoringa kada se povjeriocu isplaćuje iznos 100% iznosa predmeta faktoringa, povjeriocu se kod klasičnog faktoringa u principu isplaćuje 80 ili 90% otkupljenog potraživanja-predmeta faktoringa. Dužnik po dospelju uplaćuje, nominalni iznos otkupljenih potraživanja (100%), i factor je dužan da od ostatka (10 ili 20%) odbije kamatu na dati avans i</i>	Nije prihvaćeno: Nije potrebno posebno regulisati, jer postojeće rješenje ne sprečava ugovorne strane da obavještenjem obuhvate pojedinačni slučaj ili sve slučajeve na koje se ugovor odnosi Nije prihvaćeno: Ovo pitanje se reguliše ugovorom o faktoringu.
--	---	---

	<i>eventualno druge ugovorene troškove a ostatak isplati povjeriocu u najkraćem roku.</i> 3.5 Obavljanje poslova faktoringa Lica koja obavljaju poslove faktoringa Član 69 Predlog : Predlažemo dopunu Tačke 3, tako da glasi : 5) druga privredna društva koja poslove faktoringa obavljaju na osnovu posebnog zakona i /ili posebnog odobrenja Centralne banke. ,, Factoring društvo Član 70 Predlog : predlažemo korekciju, odnosno dopunu stava 3 , tako da glasi : „Riječ Faktoring ili odnosno izvedenice iz riječi Faktoring može u svom nazivu, odnosno nazivu svog proizvoda ili usluge da koristi privredno društvo koje je dobilo dozvolu iz stava 1 ovog člana ili privredno društvo koje poslove faktoringa obavlja po osnovu posebnog zakona. ,, Član 85 Predlog : predlažemo dopunu ovog člana tako da glasi : „Poslove mikrokreditiranja u skladu sa ovim zakonom mogu da obavljaju samo mikrokreditne finansijske institucije (u daljem tekstu: MFI) i privredno društvo koje ove poslove obavlja po osnovu posebnog zakona.,, Član 86	Prihvaćeno: Izvršile se izmjene Zakona kojima će se definisati da poslove faktoringa mogu obavljati i druga privredna društva kojima je pravo obavljanja poslova faktoringa utvrđeno posebnim zakonom i kojima Centralna banka za obavljanje tih poslova ne izdaje dozvolu za rad. Nije prihvaćeno: Poslove mikrokreditiranja u skladu sa ovim zakonom mogu da obavljaju samo mikrokreditne finansijske institucije, što ne predstavlja smetnju Investiciono-
--	---	---

	Predlog : predlažemo dopunu ovog člana tako da glasi: MFI je privredno društvo sa sjedištem u Crnoj Gori koje obavlja poslove mikrokreditiranja na osnovu dozvole za rad izdate od Centralne banke i privredno društvo koje ove poslove obavlja po osnovu posebnog zakona. ,, MFI se može osnovati kao akcionarsko društvo ili kao društvo sa ograničenom odgovornošću. Riječi "mikrokreditiranje" odnosno izvedenice iz riječi "mikrokreditiranje" mogu u svom nazivu, odnosno nazivu svog proizvoda ili usluge da koristi samo MFI i privredno društvo koje ove poslove obavlja po osnovu posebnog zakona. ,, Član 92 Predlog : predlažemo dopunu stav 1 ovog člana tako da glasi : Kreditno-garantne poslove, u skladu sa ovim zakonom, mogu da obavljaju samo kreditno-garantni fondovi i privredno društvo koje poslove faktoringa obavlja po osnovu posebnog zakona.,, Član 138	razvojnog fondu da daje i kredite koji se ovim zakonom tretiraju kao mikrokrediti. Naime, IRF je posebnim zakonom ovlašten da vrši sve vrste kreditiranja - što znači da je ovlašten da daje i kredite koji se ovim zakonom tretiraju kao mikrokrediti, ali ne mora da ispunjava posebne uslove koje moraju da ispunjavaju MFI koji se bave isključivo mikrokreditiranjem. Nije prihvaćeno: Kreditno-garantne poslove u skladu sa ovim zakonom mogu da obavljaju samo kreditno-garantni fondovi, što ne predstavlja smetnju Investiciono-razvojnog fondu da daje i garancije koje se ovim zakonom tretiraju kao kreditno-garantni poslovi. Naime, IRF je posebnim zakonom ovlašten da izdaje garancije, uključujući i garancije za uredno vraćanje kredita.
--	---	--

	Predlog : poslije stave 2 ovog člana predlažemo da se unese novi stav koji glasi: Odredbe ovog zakona ne odnose se na privredna društva čiji je osnivač država, a koja se bave poslovima odobravanja kredita, izdavanjem garancija i drugim djelatnostima u cilju pružanja podrške razvoju preduzetništva, odnosno dinamiziranju privrednog razvoja Crne Gore. Obrazloženje članova 69, 70, 85, 86, 92 i 138 IRFCG A.D. osnovan je i svoju djelatnost obavlja na osnovu posebnog (lex specialis) zakona - Zakon o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 088/09 od 31.12.2009, 040/10 od 22.07.2010). IRFCG A.D. je pravno lice koje posluje samostalno i svoju djelatnost obavlja pod uslovima i na način utvrđen Zakonom, Statutom IRF-a i općtim aktima Fonda, rukovodeći se principa opreznog bankarskog poslovanja. Djelatnost IRF-a definisana je kroz odobravanje kredita i izdavanje garancija, kao i vršenje ostalih poslova kojima se obezbjeđuje podrška privrednom razvoju. Zakon o IRFCG A.D. (čl.19) definiše da se na poslovanje IRFCG A.D. ne primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka, osim odredaba koje se odnose na adekvatnost kapitala i upravljanja rizicima. Posebno ističemo da se IRFCG A.D., na osnovu važećih pravnih propisa i akata IRFCG A.D., bavi i poslovima faktoringa (otkupa potraživanja) od 2011.godine. Takođe, ako se uzmu u obzir odobreni iznosi kredita, (za određene ciljne grupe i ispod 10.000 eura) IRFCG A.D. se bavi i mikrokreditiranjem. U proteklom periodu, u svom poslovanju, IRFCG A.D. je ustanovio održena opća pravila, procedure, obrasce i način funkcionisanja koji odgovara domicilnom tržištu, ali koji se pokazao kao uspješan i sa ino partnerima. To najbolje potvrđuju podaci koji govore da u dosadašnjem periodu pružanja ove usluge nijesmo imali primjedbi ili pritužbi da predmet faktoringa nije ispunjen. Imajući u vidu potrebu davanja instrumenata finansijske podrške IRF-a kojima se	Nije prihvaćeno: IRF nije biti dužan da poslove faktoringa i otkupa potraživanja (za koje nije mu se pravo na obavljanje tih djelatnosti omogućiti posebnim zakonom) obavlja na način kako je to ovim zakonom biti propisano za sva lica koja se budu ovim poslovima bavila u Crnoj Gori.
--	---	--

	obezbjeljuju dugoročne finansijske usluge u cilju daljeg podsticaja privrednog razvoja Crne Gore i potrebu usklađivanja pravne regulative Fonda kao razvojne institucije, pripremljen je predlog Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore. Javna rasprava u vezi predloženog Nacrta Zakona o IRF je trajala do 10.08.2017.godine. Predloženi Nact zakona definiše djelatnost u okviru Fonda, kako u dijelu obavljanja faktoring poslova, tako i poslova otkupa potraživanja, kreditno-garantnih poslova i poslova mikrokreditiranja. Poseban akcenat u Nacrtu zakona dali smo poslovima izdavanja garancija za uredno izmirenje obaveza korisnika kredita koji su projekti održivi i od posebnog značaja za dalji podsticaj ubrzanom privrednom i ravnomjernom regionalnom razvoju, povećanju zaposlenosti i otvaranju novih radnih mjesta, a samim tim i povećanju životnog standarda. Nactom zakona o IRF-u je predloženo da se Garantni fond osniva kao poseban organizacioni dio koji će funkcionisati u okviru IRF-a. Sredstva Garantog fonda vodiće se na posebnom računu, dok politna sredstva u iznosu od 1 mil.eura je predviđeno da obezbijedi Vlada Crne Gore. Planira se da Garantnim fondom upravlja Garantni odbor, kojeg bi sačinjavali predstavnici Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomije, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva uređenja prostora i turizma, Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća i Investiciono razvojnog fonda. Zaposleni u IRF-u, koji već imaju iskustva u kreditnim aktivnostima biće u funkciji Garantnog fonda. Nacrtom zakona kojim se izmeću ostalog uređuju i kreditno garantni poslovi (član 92) definiše da kreditno-garantne poslove obavljaju samo kreditno-garantni fondovi, dok se članom 93 Nacrta zakona definiše da se kreditno garantni fondovi osnivaju kao akcionarsko društvo. Slična rješenja predložena su i kada je u pitanju obavljanje poslova mikrokreditiranja, koji definiše da se MFI mogu osnovati kao AD ili DOO (član 86). Mišljenja smo da obavljanje kreditno-garantnih poslova i poslova mikrokreditiranja, a što ni do sada postojećim propisima nije bio ograničavajući faktor u poslovanju IRF CG A.D., treba da bude u okviru IRF CG A.D. Imajući u vidu postojeće kadrovske kapacitete IRF CG A.D. i druge organizacione pretpostavke, kao i da se obavljanjem navedenih poslova u okviru IRF CG A.D. postigne efikasnost i niži troškovi poslovanja, predlažemo da se	
--	--	--

	poslovi mikrokreditiranja i kreditno-garantni poslovi obavljaju u okviru IRF CG A.D. Kako je i gore navedeno, predloženim Zakonom o IRFCG A.D., kreditno garantni poslovi i poslovi mikrokreditiranja definisani su kao djelatnost IRF-a koja će se, pored ostalih Zakonom definisanih poslova, obavljati u okviru IRF-a. Nakon zakona o IRFCG A.D. posebno su definisane nadležnosti Centralne banke u dijelu koji se odnosi na: - posebne propise kojima se za IRF uređuju minimalni standardi za upravljanje rizicima kojima je IRF izložen u svom poslovanju, minimalni nivo koeficijenta adekvatnosti kapitala i način izračunavanja za IRF, - kontrolu poslovanja IRF-a, postupak kontrole od strane Centralne banke u dijelu usklađenosti poslovanja IRF-a sa Zakonom i posebnim propisima koje za IRF donosi Centralna banka, - Izvještavanje Centralne banke od strane IRF-a, kao i druga pitanja od važnosti za funkcionisanje IRF-a. Imajući u vidu navedeno, dosadašnje funkcionisanje IRF-a, specifičan status i ulogu IRF-a kao razvojne državne institucije, predložene izmjene i dopune Zakona o IRF CG koje su rađene u saradnji sa predstavnicima Centralne banke Crne Gore, te da u periodu javne rasprave nije bilo primjedbi na tekst predloženih odredbi u dijelu obavljanja djelatnosti IRF-a, da se predložene odredbe Zakona kojim se uređuju poslovi faktoringa, mikrokreditiranja i kreditno-garantni posebno definisane za Fond odredbama Zakona o IRF-u, su razložni zbog kojih su predložene sugestije koje se odnose na članove 69,70,85,86, 92 i 138.	
Crnogorska komercijalna banka A.D. Podgorica - CKB	Član 50 U vezi čl. 50, navodi se da faktor ima pravo na naknadu (faktoring naknadu i administrativnu naknadu). Uzimajući u obzir da se faktoring kamata nigdje zasebno ne pominje, postavlja se pitanje da li je faktoring kamata fakultativna ili se iz nekog razloga smatra da obračun kamate za faktoring posao nije dozvoljen. Smatramo da bi svakako u nekom od članova trebalo precizirati pitanje faktoring	Prihvaćeno: Izvršile se dopune iz kojih proizilazi mogućnost ugovaranja kamate, (kao elementa ugovora) zavisno od vrste faktoringa, odnosno

	kamate. Član 57 U čl. 57, posljednji pasus stoji: "Ugovor o faktoringu se ne smatra ugovorom o kreditu, u smislu propisa kojim se uređuju kredit i zajam." Iz ovoga proizilazi opet isto pitanje da li se na faktoring poslove može računati kamata jer u konačnom, angažovanje sredstava do datuma dospelja kupljenog potraživanja / fakture ima vremensku komponentu iz koje proizilazi računanje kamate koju bi trebalo da plati korisnik faktoring usluge. Član 58 U čl. 58 navode se bitni elementi ugovora o faktoringu gdje nema faktoring kamate. Postavlja se gore već navedeno pitanje - da li se kamata računa kod faktoring poslova ili je to stvar interne odluke i neobavezujuće ali ne i zabranjeno. Najzad, smatramo da u obavezne elemente moraju biti uvrštena i sredstva obezbjeđenja, ukoliko je predmet faktoringa obezbjeđen istima, a koja se moraju tako opisati i precizirati. Član 61 U čl. 61. predlažemo da se inkorporira odredba prema kojoj je obaveza povjerioca da da punomoćje faktoru u slučaju da ovaj za njega vrši usluge vođenja evidencije, upravljanja i naplaćivanja predmeta faktoringa.	postojanja vremenskih perioda koji treba da budu pokriveni kamatom. Nije prihvaćeno: Nije potrebno ovo posebno regulisati, jer je ovo pitanje uređeno općim propisima.
Mikrokreditne finansijske institucije: Alter Modus, Monte Credit, Montenegro Investments Credit i Klikloan	Prijedlog 1. U članu 83. stav 2, povećati maksimalne iznose kredita i to: za fizička lica do 30.000 EUR; za preduzetnike do 50.000 EUR; za mikro, mala i srednja privredna društva do 100.000 EUR; ili pitanje maksimalnog iznosa odobrenog kredita po ciljnim grupama regulisati podzakonskim aktima kakva je bila dosadašnja praksa. <i>Obrazloženje:</i> Važećom odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u MFI, dozvoljeno je odobravati kredite fizičkim licima u iznosu do 30.000	Nije prihvaćeno: Ocjenjuje se da izvršeno povećanje maksimalnog iznosa mikrokredita za mikro, mala i srednja preduzeća sa 30.000 na 50.000 eura predstavlja stvaranje uslova za pojačano kreditiranje ovih subjekata, a da smanjenje

	EUR. Ove iznose MFI već plasiraju. Tražnja na tržištu postoji, kao i tražnja preduzetnika i mikro i malih preduzeća za iznosima već e vrijednosti od 30.000 EUR. Mogući nogi u da plasiraju iznose već ih vrijednosti, stili u se pretpostavke da se MFI aktivnije uključe u finansiranje malih i srednjih privrednih društava i doprinesu njihovom razvoju. Takođe, odobravanjem kredita već ih iznosa za olikovati je da kao posledicu ima i smanjenje prosječnih kamatnih stopa. Ovo pitanje do sada je bilo uređeno podzakonskim aktom, i jedino Nacrt zakona za MFI reguliše maksimalne iznose odobrenih plasmana. Za sve ostale finansijske institucije, regulisane ovim Nacrtom, ne postoje ograničenja u brojanom iznosu. MFI, kao ni druge institucije regulisane ovim Nacrtom zakona, ne mogu obavljati depozitne poslove, te time ništa više od drugih ne utiču na stabilnost finansijskog sistema. Prijedlog 2. U članu 87. stav 2, dodati rečenicu: Pod srodnim i povezanim poslovima, u smislu ovog zakona, smatraju se poslovi regulisani ovim zakonom (mikro-lizing, mikro-factoring, otkup potraživanja male vrijednosti, izdavanje mikro-garancija), za koje je kao dodatnu djelatnost, MFI dužna pribaviti dozvolu Centralne banke. <i>Obrazloženje:</i> Kako su navedene djelatnosti upravo regulisane Nacrtom zakona, a isti je regulatorni organ koji izdaje dozvolu za rad i obavlja kontrolu rada svih ovih institucija, jednostavnije je omogućiti kao dodatnu djelatnost obavljanje tih poslova za mikro iznose već licenciranim institucijama. Poslovi su nesporno srodni (regulisani su istim krovnom zakonom), tako da omogućavanjem da se na ovaj način obavljaju navedene djelatnosti, nesporno bi dovelo do smanjenja administrativnih troškova jer bi se aktivnosti obavljale kroz jedno pravno lice, i zaobišla neophodnost osnivanja novih pravnih lica koja bi se bavila pojedinačnim aktivnostima. Samim tim stvaraju se pretpostavke da cijena proizvoda bude na nižem nivou. Depozitni poslovi su svakako samim zakonom isključeni kao mogućnost.	mikrokredita za fizička lica sa 30.000 na 20.000 eura, pri istom ili sličnom kreditnom potencijalu MFI, doprinosi dostupnosti mikrokredita većem broju fizičkih lica. Prihvaćeno: Dozvoljeni poslovi MFI će biti jasnije definisani.
--	--	---

	Prijedlog 3. U članku 111. stav 2, na kraju rečenice dodati, ili umetnuti po smislu u rečenicu: <i>Na papiru ili nekom drugom, korisniku kredita dostupnom, trajnom mediju.</i> <i>Obrazloženje:</i> Usklađivanje sa člankom 27. Zakona o zaštiti potrošača. Prijedlog 4. U članku 119. stav 2, dodati rečenicu. <i>Želj ovim slučajevima Centralna banka izdaje potvrdu, da tokom kontrole nisu utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti u radu.</i> <i>Obrazloženje:</i> Afirmativno ponašanje regulatora je izuzetno poželjno. To je dobra praksa. Prijedlog 5. U članku 137. stav 2, taksativno nabrojati dokaze koje je MFI dužna da dostavi, u cilju usklađivanja sa odredbama Zakona. <i>Obrazloženje:</i> Sledećim stavom istog članka, predviđeno je da Centralna banka oduzme dozvolu za rad MFI koja nije uskladila poslovanje sa odredbama zakona. Pošto je mjera gubitak dozvole za rad, dokazi moraju biti taksativno nabrojani i nedvosmisleni. Prijedlog 6. U članku 139. navesti da Odluka o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u mikrokreditnim finansijskim institucijama, prestaje da važi u dijelu u kojem je u	Nije prihvaćeno: Postupak zaštite prava klijenata kod bankarskog ombudsmana pretpostavlja odgovor u pisanoj formi, kao dokaz o sprovedenom postupku kod davalaca finansijskih usluga. Nije prihvaćeno: U zakonu će biti jasnije definisano da se ne šalje izvještaj o kontroli samo u slučaju posredne (off-site) kontrole, kojom se ne utvrde nepravilnosti u poslovanju pružaoce finansijskih usluga. Prihvaćeno: Zakon će biti dopunjen odredbama o obaveznoj
--	--	--

	suprotnosti sa odredbama ovog zakona. <i>Obrazloženje:</i> U članu 139. navedeno je da stupanjem na snagu Zakona, između ostalih, prestaje da važi Odluka o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u mikrokreditnim finansijskim institucijama (Službeni list CG broj 24/09, 41/0961/12), a članom 136. je predviđeno da će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, Centralna banka donijeti propise za izvršavanje ovog zakona. Ovakvim rešenjem, otvara se mogućnost da značajan segment aktivnosti MFI (upravljanje rizicima) šest mjeseci bude bez jasne regulative. Prijedlog 7. Omogućiti MFI/svim pružiocima finansijskih usluga pristup podacima iz Centralnog registra transakcionih računa. <i>Obrazloženje:</i> MFI isplatu sredstava iz odobrenog kredita vrge prenosom sa svog računa na transakcioni račun klijenta. Kada je klijent pravno lice ili preduzetnik, nijesu uočeni problemi prilikom isplate kredita. Međutim, većina klijenata MFI su fizička lica (poljoprivrednici, zanatlije, ribari...), kojima poslovanje preko transakcionih računa nije svakodnevica. Nerijetko se dešava da jedan transakcioni račun koriste svi članovi domaćinstva. Jedan član porodice otvori račun a ostale članove ovlasti da mogu raspolagati sredstvima sa računa. Kada klijent podnosi zahtjev za kredit dužan je označiti svoj transakcioni račun na koji će se prenijeti sredstva iz isplaćenog kredita, a jedini način da MFI provjeri ispravnost računa je da ima pristup Centralnom registru transakcionih računa, odnosno jedino na taj način može provjeriti da li je klijent vlasnik priloženog transakcionog računa ili je samo ovlašten za raspolaganje sredstvima. MFI kao i drugi pružioци finansijskih usluga iz Nacrta zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditnogarančnim poslovima, u okviru svog redovnog poslovanja bave naplatom spornih potraživanja, u kojem cilju isto iniciraju izvršne i sudske postupke. Zakonom o	dokumentaciji na osnovu koje će se cijeniti usklađenost MFI sa odredbama ovog zakona. Prihvaćeno: Propisane se usaglašeni rokovi po pitanju usklađivanja poslovanja sa ovim zakonom i usvajanja nove regulative. Nije prihvaćeno: Ovo pitanje nije predmet regulisanja ovog zakona.
--	---	--

	izvrženju i obezbeđenju je propisano da ako pružalac finansijskih usluga predlaže izvršenje na sredstvima na računu izvršnog dužnika mora da naznači podatke o računu i banci. Pružalac finansijskih usluga može imati takve podatke o banci i računu samo ako ima pristup Centralnom registru transakcionih računa.	
--	--	--